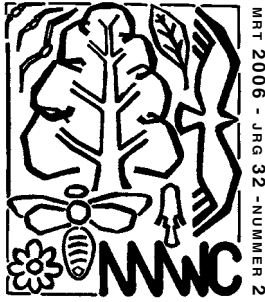

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Hak-al

In dit nummer

- Oproep kijk om je heen en geef de waardevolle bomen door
- Wilde planten in EVA-wijk
- Waar komt die naam vandaan? De pimpelmees

Colofon

Voor vragen over de bezorging,
Loes Plaisier
0345 - 51 98 47

Redactieadres:
Valeriaan 49
4102 VG Culemborg
e-mail: redactie@nvwc.nl

Eindredacteur:
Louis van Oort

Redactie:
Cocky de Groot
Harry van de Warenburg,
Ruud Post,

Webbeheer:
Gerrit Jan Klop

Uitgave:
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
e-mail: post@nvwc.nl
website: www.nvwc.nl

Vormgeving:
Ruud Post

Druk:
Dione b.v.
Culemborg

Oplage:
420 exemplaren

Distributie:
A. van de Berg, Y. en J. Bosma,
Th. & A. Boudewijn, K. van Elst,
G. Greeve, J.J. Geleedst,
Y. Jakobs-Lammers,
L. v.d. Kooij, M. Steltenpool,
W. van de Ree, W.&C. Rubers,
W. de Rooij, H. v.d. Warenburg en
F. Waroux.

Lidmaatschap:
Hak-al is een uitgave van de
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
en wordt gratis onder haar leden
verspreid.

Van de redactie

Beste Hak-al-lezers,

Een nieuwe lente... enfin, laten we nu eens niet met een van de meest gebruikte clichés uit de Nederlandse taal beginnen, hoewel dat wel degelijk op zijn plaats zou zijn. Dit voorjaarsnummer staat namelijk voor een belangrijk deel in het teken van de vernieuwing.

Allereerst is de wisseling van de wacht in de redactie nu definitief voltrokken: Cocky de Groot heeft binnen het redactieteam de scepter overgenomen van Ellen Geleedst. In de vorige reguliere Hak-al heb ik Ellen al bedankt voor haar fantastische inzet de afgelopen jaren voor ons verenigingsblad, maar ik wil het nogmaals benadrukken: zonder Ellen zou de Hak-al niet het mooie tijdschrift zijn dat het mijns inziens tegenwoordig is. Bovendien zouden we dan ook niet zo'n soepel lopend redactiesysteem hebben als nu het geval is. Dat ons team goed draait, blijkt wel uit het feit dat Cocky -na instructies van Ellen- naadloos ingepast kon worden. Ze toonde zich meteen zo slagvaardig dat van een pijnloze overgang mag worden gesproken. Het resultaat ligt nu voor u.

Ook vernieuwd is de vormgeving van de Hak-al. De oplettende lezer zal bijvoorbeeld zien dat we met een ander lettertype werken. Nog ingrijpender is de wijziging in het formaat van de Hak-al. Het was altijd A4 maar het is nu een tikje kleiner geworden. Op die manier sluit het beter aan bij de vernieuwde opmaak en komt het blad er ons inziens nog meer als een echt tijdschrift uit te zien. Al met al is de Hak-al niet aan een extreme make-over onderworpen, maar de vernieuwing is toch wel significant. Nu is natuurlijk niet alle vernieuwing vooruitgang. Daarom zijn we benieuwd wat de lezers van de Hak-al nieuwe stijl vinden. We zien graag uw kritiek, complimenten en opmerkingen binnenkomen via redactie@nvwc.nl of op het nieuwe redactieadres, Valeriaan 49 in Culemborg.

Deze Hak-al biedt overigens weer volop heerlijk leesvoer. Leo van der Kooij heeft bijvoorbeeld flink zijn best gedaan. Zo heeft hij niet alleen twee afleveringen van de Leesplank geproduceerd, maar heeft hij ook een lezenswaardig verslag gemaakt van de excursie die de vogelwerkgroep eind 2005 maakte naar de Zuid-Hollandse en Zeeuwse delta. Bovendien doet Leo verslag van de inventarisatie van wilde planten in de EVA-wijk afgelopen jaar.

Tot slot wil ik naast al het andere moois in deze Hak-al graag nog even wijzen op een belangrijke oproep. De NVWC wil de bijzondere bomen in en om Culemborg in kaart brengen om ze daarna beter te kunnen beschermen. Daarom wordt iedereen gevraagd waardevolle bomen door te geven. Dat kan via het bij deze Hak-al meegeleverde formulier. In de oproep leest u er meer over.

Veel leesplezier!

Louis van Oort

Nummer 2

Het voorblad
Variabele waterjuffer

Foto:
Kars Veling

- 04** Jubileum knotwerkgroep
- 05** Januari 2006 voorjaar in de winter
- 06** De Zuidhollandse en Zeeuwse delta
- 08** van de Leesplank (*november - december*)
- 10** Oproep Kijk om je heen en geef de waardevolle bomen door
- 11** Wie voeren we eigenlijk
Sperwer in nood
- 12** Wilde planten in de EVA-wijk
- 16** Green Rangers Culemborg
- 18** Perentak op het raam
- 19** Waar komt die naam vandaan? De pimplelmees
- 20** van de Leesplank (*januari - februari*)
- 22** Nieuws van het bestuur
Oproep NME
- 23** Vogels in en om Culemborg
- 26** Vogeltrek en klimaatverandering
- 27** Convocaties
- 30** Mysterybird
- 31** Adressen
- 32** Agenda

Jubileum door Frans Waroux Knotwerkgroep

De actie van Gonda Baard om de knotgroep, ter gelegenheid van het 30 jarig jubileum van de NWWC, eens extra in het zonnetje te zetten is uitermate geslaagd.

Het zonnetje was ondanks de lage temperatuur spontaan aanwezig, evenals dertien knotters. Namens het bestuur hield Frans Waroux een kleine toespraak en gaf daarbij de inzet van Harry van de Warenburg en Wim Smits extra glans. Om dit geheel een wat feestelijk tintje te geven, kregen Harry en Wim elk een mooi boeket bloemen aangeboden en werd de gehele knotgroep getraakteerd op een stuk gebak. Een bijzonder stuk gebak. Want Gonda Baard had in het archief nog een convo opgeduikeld waarop stond vermeld dat op 10-12-1994 op deze zelfde locatie een aantal knotwilgen zouden worden gesnoeid....enz. enz. Exact dezelfde locatie dus als waar we dit nu vierden. Bakker Meys had van het kaartje een mooie afdruk gereproduceerd op een stuk ouwel en dat als versiering op de taart aangebracht. Daaroverheen nog de tekst: "Ruim 30 jaar knotten". Het was rond de klok van 10.00 uur dus smullen geblazen. En of ze het roken -boven de geur van het muntkruid uitneens waren daar de vogeltrektellers, Paul van Veen, Louis van Oort en Gerrit Jan Klop. En laten er nu net nog drie stukjes taart over zijn. Het was voor de knotters een complete verrassing en het gaf de delegatie van het bestuur, Gonda Baard en Margreet de Nie, de voldoening dat een en ander door iedereen maximaal gewaardeerd werd. Het perfecte gebaar onder ideale omstandigheden.

Foto's: Frans Waroux

januari 2006
voorjaar
in de
winter

door Eric Schuurman

Het nieuwe jaar maakte een mooie start. De eerste week van het jaar al de eerste voorjaarsgeluiden: meermaals een roffelende grote bonte specht en een zingende matkop. De feno-lijn van Vara's Vroege Vogels bracht nog veel meer vroege meldingen. Een vetbol twee meter van ons keukenraam, bleek trouwens ook aantrekkelijk voor die prachtige bonte specht.

Vogels trekken zich gelukkig niets aan van de algemeen heersende neerslachtigheid in onze menselijke samenleving. Kenmerkend voorbeeld is het kappen van bos terwijl de bevolking, de gemeenteraad en de provincie tegen zijn. Kennelijk moeten oude militaire vliegtuigen zo laag bij de grond kunnen vliegen. Maar natuur blijft natuur, ondanks alle aanslagen daarop. Slobeenden baltsen in de uiterwaarden net als de kraaien in mijn tuin. De hele week nog resideerden wilde zwanen en een enkele kleine zwaan hier om het hoekje. Ik probeer in het nieuwe jaar mijn gemakzucht te overwinnen en zo min mogelijk de auto te gebruiken. En ja, fietsen loont, vooral als ik mezelf de tijd gun om een stukje om te rijden en

te vogelen.

Gisteren, ik moest naar Culemborg, even langs de Redichemse waard om naar die juveniele grote zee-eend te speuren die Paul had waargenomen. Nee niet gezien, maar wel een vissende aalscholver die met een kanjer van (vermoedelijk) een baars van op het oog meer dan 20 cm lengte en zeker 10 cm breed boven water kwam. De vis bleek te groot. Ondanks verwoede pogingen lukte het de aalscholver niet om hem in de lengte in zijn keel te laten glijden. Prompt kwam er een tweede aalscholver en daarna een derde die al ruziënd, zwemmend en duikend beurtelings met gestrekte hals pogingen deden. Uiteindelijk moesten ook zij opgeven. Grappig was dat alle drie de aalscholvers het probeerden. Eigenlijk leek het erop dat ze elkaar een poging gunden tijdens al dat gespetter. Zo van: "mij lukt het niet, probeer jij het maar". Ze lieten de vis daarna gewoon gaan, doken hem niet meer op en gaven het dus op. Of de vis daarna nog leefde, ik betwijfel het, maar ook dat is de natuur.

de bonte specht. Foto's: Ruud Post.

De Zuid- Hollandse en Zeeuwse delta

door Leo van de Kooij

“Zouden wij wel gaan?”, dacht ik de avond tevoren, toen nogal ongunstige weerberichten sneeuw in het vooruitzicht stelden. Echter de volgende dag geen vuiltje aan de lucht. “Mogelijk in het noordoosten wat lichte sneeuw elders droog”, zo luidde de verwachting. Dus vertrokken we met z’n zevenen in twee auto’s op de afgesproken tijd, kwart over 8. Voor mij was het de eerste keer dat ik aan een vogelexcursie meedeed waarbij de dames in de meerderheid waren. Er waren namelijk vier vogelaarsters tegenover drie vogelaars.

Theo Boudewijn had natuurlijk heel democratisch een route bedacht. De eerste plek waar wij ons vogelaarsgeluk zouden gaan beproeven, was Barendrecht. Hier was een buffelkopeend gesignaleerd. Voor iedereen (?) in ons gezelschap zou dat de eerste waarneming van deze zeldzame Noord-Amerikaanse dwaalgast zijn. Terwijl het valse ochtendlicht langzaam plaatsmaakte voor een waterig zonnetje, bekeken wij in auto nr. 2 alvast de afbeelding van deze eend in de ANWB Vogelgids van Mullarney c.s. Gezien de genusnaam *bucephala*, is de buffelkopeend een verwant van onze brilduiker. Hij is wat kleiner van stuk, gemiddeld zelfs nog iets kleiner dan een nonnetje. Het woordje heeft veel wit op buik en borst en bovendien nog een grote witte vlek op de zwarte kop. Deze vlek heeft de vorm van een ouderwets dienstbodekapje. Er stond overigens bij vermeld dat waarnemingen van deze soort vaak betrekking hebben op uit watervogelcollecties afkomstige vogels. Was de Barendrechter nu een wilde of een ontsnapte vogel? Wie zal het zeggen? Al delibererend over deze kwestie, naast een heleboel andere gesprekstof, reden we over de A15 voorbij Gorinchem de drukke agglomeratie Rotterdam binnen. De *locus presentiae* van de buffelkop bleek een vijfverpartij in de nieuwbouwwijk Carnisselanden te zijn. Vlakbij het eindpunt van een Rotterdamse tramlijn parkeerden wij de auto’s. Vandaar liepen wij door de winterse vrieskou (net rond het vriespunt) met al onze apparatuur langs de nieuwbouw. Ondertussen keken wij goed uit over het grijze watervlak. Er zaten, of liever dobberden, hier en daar wat plukjes eenden, waaronder kuif- en tafeleenden, brilduikers en een eenzame slobvrouw. Gelukkig was de buffelkop snel ontdekt. Paul zag hem het eerst en de kijkers en telescopen konden gericht worden. Hij dook wel herhaaldelijk onder, maar het woordje liet zich toch

wel lang genoeg bekijken om iedereen in de gelegenheid te stellen te constateren dat het een prachtig getekend eendje was. Na korte tijd vloog hij samen met een paar andere eenden op en verdween uit het zicht achter een flat.

Plukje ganzen

Gesterkt door dit succes reden we vervolgens naar het Oude Land van Strijen. Onderweg zagen we nog een groene specht in een bomenrij langs een bedrijventerrein. Het bewijs dat deze soort ook het nogal boomarme westen van ons land veroverd heeft. Inmiddels begon de zon steeds beter door te komen, maar de ganzen lieten zich niet zien. Slechts hier en daar een plukje grauwe ganzen en groepjes smienten, een paar knobbelzwanen in de sloten en daar bleef het bij. Voor mij was dat wel een vreemde ervaring. Bij een eerder bezoek, twee jaar geleden, wemelde het hier van de kolganzen. Nu waren het lege weilanden, beschenen door een mooi winterzonnetje. Dus verder geen tijd meer verspild, maar snel verder naar de Korendijkse Slikken. Via de dorpen Klaaswaal, Piershil en Goudswaard reden we over lange rechte polderwegen op hoge

Rotgans. Foto: Ruud Post.

beboomde binnendijken, tot de dijk vanwaar het natuurgebied van de Slikken te overzien was. Er zaten groepjes Kievieten en goudplevieren en zowaar ook wat ganzen, de laatste zowel binnen- als buitendijks. We ontdekten grauwe, brand-, een handvol kolganzen en zelfs nog enkele toendrarietganzen. Aan de horizon vlogen grotere groepen ganzen, een zwerm zwarte spikkels heel in de verte. Ook roofvogels waren present met buizerd, torenvalk en blauwe kiekendief. Een lichte “buizerd” in een eenzame, kale boom bleek eenmaal in de telescoop een prachtige slechtvalk te zijn. In het heldere licht - zonder de thermiek die in warmere seizoenen het kijken door een telescoop zo kan hinderen - konden we de vogel op grote afstand maximaal uitvergroten bekijken. Datzelfde overkwam ons bij het bekijken van twee grote zilverreigers. Toch viel het aantal ganzen tegen en daarom gingen we ons geluk op Goeree-Overflakkee beproeven. Via het Hellegatsplein staken we het Haringvliet over en zetten toen koers naar de grasgorzen van Den Bommel en Stad aan 't Haringvliet. Op de gorzen zaten flinke groepen brandganzen, verspreid groepjes grauwe, maar

opvallend weinig kolganzen. Het volgende “kijkstation” werd de buitenhaven van Stellendam. Hier zou een witwangstern rondzwerfen, maar de vogel wist zich ondanks ons geweld aan optiek aan onze waarneming te onttrekken. Toch was er genoeg te zien; in de haven zelf o.a. dodaarsjes, krakeenden, tureluurs en scholeksters. Veel meer kregen wij te zien aan de andere kant van de noordelijke havenpier. Hier keken we uit op de slikken van de monding van het Haringvliet en het strand en de duinen van de Kwade Hoek. Er zaten veel eenden, waaronder een groepje van mijn lievelingssoort de pijlstaart. Verder meeuwen, steltlopers en aalscholwers. Heel mooi was een groep rosse grutto's. Er waren zelfs een paar exemplaren bij in prachtkleed. In de felle zon, die ons die hele dag niet meer in de steek zou laten, lichtte het donkerroodbruin fel gloeiend op. Een groepje kluten zorgde voor een aangename verrassing. Overwinterende kluten zijn toch niet zo algemeen. Meer verrassingen waren er nog in de vorm van een zeehond die voor de basaldijk langs zwom. Terwijl we daar zo stonden, klonken er bekende stemmen. Oud-NVWC'ers Gerben Mensink en Marjan Schutte zorgden voor een onverwachte ontmoeting. Zij brachten de kerstweek samen door in een huisje in Haamstede. Waarnemingen werden uitgewisseld en vanzelfsprekend haakten ze bij ons groepje aan. Zo kwamen we nu op de verhouding vijf vrouwen – vier mannen. Ook de zeehond wilde kennelijk wel eens weten wat er allemaal boven op de dijk aan de hand was. Hij was rond de pier gezwommen, tilde herhaaldelijk zijn kop boven het water van de havenmond en bekeek ons belangstellend. Totdat een van ons wat te dichtbij kwam naar zijn zin. Dan dook hij onder.

naar de Brouwersdam. Onderweg zagen we her en der grote groepen brandganzen. Vanaf de Brouwersdam hadden we een schitterend uitzicht. Aan de Noordzeekant kon je aan de horizon de witte koppen zien schitteren van de branding op de zandbanken van de Voordelta. Zowat alles wat rond deze tijd van het jaar ter plekke te zien is, was er ook. Voor mij was het echt een topdag. Ik was nog nooit onder zulke ideale weersomstandigheden op deze plek geweest. In de Noordzee ontdekten we eidereenden, zee-eenden (grote en zwarte), roodkeelduikers, futen, roodhalsfuten en kuifduikers. Tussen de steenblokken, op de kleine zandstrandjes en wiereveldjes liepen scholeksters, steenlopers, bontbekplevieren, kanoeten, bonte strandlopers en zelfs een paarse strandloper. Voor enkelen onder ons was het de zoveelste nieuwe soort van vandaag. Een kuifduiker zwom zo dichtbij, dat zijn felle, rode oog duidelijk te zien was. Theo stelde voor om het laatste uurtje daglicht te benutten om nog even naar Scharendijke op Schouwen-Duiveland te rijden. Er waren witbuikrotganzenesignaleerd. Daar aangekomen zagen wij wel gewone rotganzen en weer heel veel brandganzen. Enkele wulpen, goudplevieren en Kieviten completeerden het vogelpalet. Ondertussen was de zon al flink naar de horizon gezakt en ook werd het voelbaar kouder. We besloten om onafhankelijk van elkaar naar huis te rijden. Dat betekende voor onze auto (nr.2) via de Brouwersdam, de Kop van Goeree, Voorne, Rozenburg en verder over de A2 naar Culemborg, waar we om kwart over zes bij de Ketelvink aankwamen. Zo kwam er een einde aan een fantastische vogeldag met een score van dik zeventig soorten.

Visafslag

Iets warms! Daar waren we inmiddels wel aan toe. De friteskraam was gesloten, wat zeker de helft van zijn jaarinkomst moet hebben gekost. We kwamen terecht bij de visafslag. Daar konden we alles bestellen wat we maar wilden als het maar met vis te maken had. Ook niets mis mee. Opgewarmd, gelaafd en verzadigd reden we vervolgens

Soortenlijsten

aalscholver	fuut	kokmeeuw	rosse grutto	wulp
bergeend	goudplevier	kolgans	rotgans	zilvermeeuw
blauwe kiekendief	grauwe gans	koolmees	scholekster	zilverplevier
blauwe reiger	groene specht	koperwiek	slechtvalk	zwarte kraai
bontbekplevier	grote mantelmeeuw	krakeend	smient	zwarte zeeëend *)
grote bonte specht	grote zaagbek	kramsvogel	sperwer	
grote zeeëend	grote zilverreiger	kuifeend	spreeuw	
fazant	holenduif	meerkoet	steenloper	
kuifduiker	houtduif	merel	stormmeeuw	
bonte strandloper	huismus	middelste zaagbek	tafeleend	
brandgans	kanoet	nijlgans	toendra rietgans	
brilduiker	kauw	oeverloper	torenvalk	
buffelkopeend	kievit	paarse strandloper	tureluur	
buizerd	kleine mantelmeeuw	pijlstaarteend	turkse tortel	
dodaars	kleine zwaan	roek	veldleeuwerik	
eidereend	kluut	roodborst	vink	
ekster	kneu	roodhalsfuut	waterhoen	
	knobbelzwaan	roodkeelduiker	wilde eend	

*) *oude spelling:*
zwarte zeeëend
nieuwe spelling:
zeend

Periode: november – december 2005

VAN DE Leesplank

door Leo van der Kooij

In de afgelopen maanden zijn weer de nodige tijdschriften binnengekomen bij de NVWC. Hieronder vindt u van de bladen van november en december een korte schets van de meest interessante artikelen.

Argus

In Argus staat een mooi artikel over de das, voorzien van duidelijke foto's van sporen, burchten en dassenfamilie. Helaas vallen er nog steeds verkeersslachtoffers ondanks dassengaas en dassentunnels (pagina 10 tot en met 15 "Van den das Grimbaart" door Jan van den Brink). Op de achterpagina staat een routebeschrijving van een wandeltocht van 3 uur langs acht jachthutten op de Veluwe bij Heerde.

Blad

In Blad vinden we op bladzijde 8 en 9 een kort verslag van de landelijke resultaten van Euro Birdwatch 2005. In Tiel werden 1150 vogels geteld vanaf de Ophemertse dijk in Passewaaij. Opmerkelijk waren 250 aalscholvers, 189 kneutjes en 150 grauwe ganzen. Het aantal soorten was 45. Landelijk waren 352384 vogels in 201 soorten met de spreek op de eerste plaats (zie ook Vogels). Verder lezen we een interview met Ruud van der Meiden naar aanleiding van de 23ste editie van de flora van Heukels die door hem is verzorgd. Volgens zijn zeggen betreft het de eerste flora ter wereld met een indeling gebaseerd op DNA-onderzoek. Het artikel betreft een overname uit NRC van zaterdag 5 november.

Boomblad

Het Boomblad stopt ermee. Het extra dikke nummer is de laatste uitgave van dit tijdschrift. Het hoe en waarom lezen we op pagina 3. Het nummer is niet alleen dubbeldik maar ook dubbel interessant met onder meer

artikelen over de Waddenzee (met goed nieuws over de wettelijke bescherming van het gebied), de toekomst van de landbouw en het veenweidegebied en nieuwe ideeën over groen. Heel veel perspectief voor de toekomst van de natuur biedt het artikel: "Naar een Europese infrastructuur voor natuur". Het is te hopen dat de politiek deze mooie maar ook goed doordachte plannen kan en wil overnemen.

Nieuwsbrief EIS

Weer veel nieuws over insecten en andere ongewervelden. Voor de computerfanaten is het belangrijk te weten dat het Nederlands Soortenregister online is: www.nederlandsesoorten.nl. Er wordt nog volop aan gewerkt om dit register, dat nu al zeer uitgebreid is, te verbeteren en aan te vullen. De succesvolle serie de Nederlandse Fauna wordt in 2006 uitgebreid met deel nummer 7 dat de dagvlinders zal behandelen. Drie volgende delen over respectievelijk amfibieën en reptielen, bijen en zweefvliegen zijn in bewerking. De leden van de insectenwerkgroep zullen veel van hun gading kunnen vinden in de lijst van publicaties op bladzijde 14 tot en met 19.

Knipselkrant

Veel Nederlanders rekenen zichzelf graag tot de natuurliefhebbers. Dieren in de natuur zijn mooi om te zien. Het lijkt wel of iedereen met het wel en wee van de Nederlandse wilde dieren begaan is. Maar de wereld is te klein als wilde dieren buiten hun boekje gaan. Veel uit kranten geknipte klachten over wilde dieren staan in deze knipselkrant. Zo kunnen we lezen wat voor verschrikkingen konijnen aanrichten op begraafplaatsen, buizerds bij trimmers en zwijnen in tuintjes. Om maar niet te spreken over de grootste boef: de vos.

De Kruisbek

Guus Peterse beschrijft in de Kruisbek hoe hij en een groot aantal andere vogelaars laaiend enthousiast waren over een geluidje van niks. Dit geluidje werd gemaakt door het kleinst waterhoen. Minstens vier exemplaren en twee zekere broedgevallen van deze moerasdwerf zorgden voor de ornithologische sensatie van 2005. Het spektakel speelde zich af in de Tienhovense polder. Onverwachts kom je nog wel eens oud-leden van de NVWC op het spoor. Dave Schmitt, bekend bij de oudgedienden van onze club, schreef een enthousiast artikeltje in hetzelfde nummer van de Kruisbek (bladzijde 16 en 17) over zijn waarneming van een zeearend bij Westbroek.

De Levende Natuur

Positieve en negatieve ontwikkelingen in de natuur zullen zich ieder jaar blijven voordoen. We lezen over het verrassende herstel van de insectenrijkdom in de Gelderse Poort. Van de natuurontwikkelingsgebieden die voornamelijk in de uiterwaarden liggen, profiteren vooral de libellen. Ook bij de twee andere soortgroepen die onderzocht zijn, te weten dagvlinders en sprinkhanen, zijn er positieve ontwikkelingen (zie bladzijde 260-267). Daarentegen gaat de loopkeverfauna in de wegbermen op de Veluwe achteruit. Vooral de soorten van open zanderige plekken en schrale duingraslanden leden verliezen. De oorzaak is het dichtgroeien van de bermen met bomen, vooral opslag van grove den. Verwijdering van bomen en het maken van zanderige plekken in de bermen kunnen de bedreigde soorten weer vooruit helpen (zie bladzijde 255-258).

Mooi Gelderland

In Mooi Gelderland lezen we onder meer dat de vrijwilligers van de Stichting Kasteeltuin Neerrijnen de "Mooi Gelderland-prijs 2005" hebben gewonnen. Dertien vrijwilligers zetten zich al jarenlang in om deze historische landgoedtuin weer op te knappen en in stand te houden.

Natuurbehoud

Inmiddels zal het niemand ontgaan zijn dat het Naardermeer, het oudste natuurreservaat van ons land, ernstig bedreigd wordt door de plannen van een snelweg. Aan te leggen vlak langs het gebied door een nog onaangetast open weidelandschap. In Natuurbehoud, blz. 15 tot en met 17 leest u er meer over.

Libellennieuws

Het libellennieuws van 2005 is de herontdekte oostelijke witsnuitlibel in Friesland. Tijdens een speciale excursie van de libellenvereniging werden er inderdaad waarnemingen van deze al jarenlang uit Nederland verdwenen zeldzame libellensoort gedaan. Op bladzijde 7 lezen we een verslag van deze excursie die op 10 juli 2005 werd gehouden. Exoten komen er steeds meer bij in onze natuur. Ook de libellen ontkomen niet aan deze ontwikkeling. Dit jaar werd *Crocothemis servilia*, een libel uit Azië, in Nederland aangetroffen (blz. 8 en 9).

SOVON-nieuws

Een verslag van het BMP-jaar 2004. Een jaar met stijgers en dalers maar zonder echte uitblinkers. Blijvende dalers (sinds 1995) zijn boomvalk, snor, fluitier, matkop en ringmus. Van de rode lijst is er maar één soort die het vanaf 1995 steeds beter doet en dat is de groene specht (bladzijde 5 en 6). De verbetering van het ecosysteem van de Randmeren, zoals het Veluwemeer, werpt zijn vruchten af. Steeds meer watervogels komen hier weer overwinteren.

Terra

Wat we natuurlijk al lang wisten of op zijn minst sterk vermoeden, wordt bevestigd door grootschalig onderzoek: "Hoe groener de omgeving, hoe beter de mens zich voelt." Op bladzijde 14 en 15 bericht Terra hierover.

Van Nature

Ook hier aandacht voor de heilloze plannen voor een snelweg pal langs het Naardermeer. In het novembernummer lezen we meer hierover. Met andere natuurgebieden van Natuur-

monumenten gaat de ontwikkeling juist de goede kant op. Mooi nieuws is er over de uitbreiding van het Harderbroek en het plan Tureluur op Schouwen-Duiveland (nummer 12 blz. 5).

Vlinders

Goed nieuws uit het Roerdal in Limburg meldt Vlinders. Het donker pimperlblauwtje dat daar verdwenen was heeft in 2001 het gebied weer op eigen kracht vanuit Duitsland bereikt. Er wordt nu alles aan gedaan om de zeldzame vlinder daar een blijvende toekomst te bieden (bladzijde 14 tot en met 16). Een leuk artikel over hoe met libellen te beginnen, kan ik iedereen die wat meer van deze insecten wil weten aanbevelen.

Onbekend maakt onbemind. De zeer interessante, maar tot nu toe onderbelichte, groep van de nachtvlinders heeft daaronder te lijden. De Vlinderstichting wil daar verandering in brengen en begint in dit nummer aan een serie artikelen over biologie en ecologie van de nachtvlinders (bladzijde 12 en 13).

Vogels

Waar onderzoekers zich niet allemaal mee bezig kunnen houden. In Vogels (bladzijde 29) lezen we dat meeuwen het liefst op witte auto's poepen. In een café in Bristol werd tot dit onderzoek besloten na een weddenschap. Nou ja! Ik moet denken aan het spreekwoord "Als de drank is in de man dan zit zijn wijsheid in de kan." Zo is het maar net!

Zoogdier

Dat het slecht gaat met de Nederlandse konijnen is inmiddels algemeen bekend. In Zoogdier doet Richard Witte verslag van een telproject in 2005. Uit de tellingen zou blijken dat er in augustus/september veel dieren doodgaan. Deze hoge sterfte zou wel eens de beperkende factor kunnen zijn voor het herstel van de konijnenstand. Het onderzoek wordt in 2006 voortgezet. In de rubriek Forum gaat de discussie over het beheer van de grote zoogdieren in de Oostvaardersplassen. De opposanten zijn hier Bas Worm en Rob van Baarle namens de Vereniging tot Behoud van het Ve-

luws Hert, die ingrijpen voorstaan, en Frans Vera namens Staatsbosbeheer, die pleit voor een natuurlijke aantalgeregulatie.

De volgende tijdschriften zijn hier besproken:

Argus - de Faunabescherming - jaargang 30 nr 4 - december 2005
Blad - IVN Tiel en omstreken - jaargang 17 nr 4 - winter 2005
Boomblad - Alterra - jaargang 17 nr. 5 en 6 - december 2005
De Dompfoorn - N.V.W. De Vijfherenlanden - jaargang 39 nummer 4 - december 2005
EIS - Nederlandse Nieuwsbrief - nr 41 - december 2005
Knipselkrant - Faunabescherming - jaargang 29 nr 5 - november 2005
De Kruisbek - Vogelwacht Utrecht - jaargang 48 nr 5 - november 2005
De Levende Natuur - jaargang 106 nr 6 - november 2005
Mooi Gelderland - Geldersch Landschap en Kastelen - jaargang 2 nr 4 - winter 2005
Natuurbehoud - Ver. Natuurmonumenten - jaargang 36 nr 4 - winter 2005
NVL Nieuwsbrief - Ned. Ver. voor Libellenstudie - jaargang 9 nr. 4 december 2005
Ruimte voor de Rivier, kwartaalbulletin - nr 711 - november 2005
SOVON nieuws - jaargang 18 nr 3 - oktober 2005
Terra - Stichting Natuur- en Milieu - jaargang 1 nr 8 - december 2005
Van Nature - Vereniging Natuurmonumenten - jaargang 15 nrs. 11 en 12 - november en december 2005
Vlinders - De Vlinderstichting - jaargang 20 nr 4 - november 2005
VNMW krant - Ver. Natuur en Milieu Wijk bij Duurstede - november 2005
Vogels - Vogelbescherming - jaargang 25 nr 148 - winter 2005
Zoogdier - Vereniging Zoogdierbescherming en Zoogdierkunde - jaargang 16 nr. 4 - december 2005

Alle tijdschriften liggen sinds 1 januari weer in de tijdschriftenbak in de Ketel-vink.

OPROEP

Kijk om je heen en geef de waardevolle bomen door

Vorig jaar zijn we begonnen om meer aandacht te geven aan bomen in en om Culemborg. We hebben bezoek gehad van iemand van de Bomenstichting en hebben met een flinke groep leden al een avond over bomen gesproken. Nu willen we er actief mee aan de slag.

Wat gaan we doen?

1. Allereerst vragen we aan iedereen om de bomen door te geven die men waardevol vindt. Dat kan zijn vanwege hun ouderdom, hun vorm, hun cultuurhistorie en nog veel meer. In deze fase willen we nog geen beperkingen, maar willen we gewoon alle bomen op een lijst krijgen die minimaal één lid de moeite waard vindt.
2. Vervolgens gaan we deze allemaal onder de loep nemen en gaan we een selectie maken van bomen die we als NVWC de moeite van het beschermen waard vinden.
3. Deze bomen zullen allemaal worden bezocht en zorgvuldig worden beschreven.
4. Er wordt een schema opgesteld om bij de geselecteerde bomen in een vast interval bij te houden hoe het met ze gaat en of er bedreigingen zijn.

Wat vragen we nu van u?

Kijk om u heen en geef door welke bomen u de moeite van het beschermen waard vindt. De redenen die u daarvoor hebt, kunnen heel divers zijn, maar dat maakt op zich ook nog niet uit. Nu willen we alle bomen op een rijtje krijgen die op de groslijst komen.

In deze Hak-al vindt u een formulier en een kaartje van Culemborg. Geef een boom een nummer en vul dat in op de kaart. Schrijf op het formulier vervolgens meer informatie over de boom. U kunt het invullen op het formulier uit de Hak-Al, maar u kunt ook op onze site een formulier in excelformaat downloaden, dan kunt u het digitaal invullen.

Doe het ingevulde formulier in de bak op de bar van de Ketelvink of stuur het op naar Daniel Beuker, Wilgenboom 13, 4101 WJ in Culemborg of e-mail het excelbestand naar: vogel_freak@hotmail.com Ook voor meer vragen kunt u bij hem terecht of bij karsveling@planet.nl.

We zijn benieuwd welke bomen er allemaal zullen worden aangemeld.

Daniel Beuker
Kars Veling

Wie voeren we eigenlijk?

door Kars Veling

Onze vogels zijn erg verwend, want iedere ochtend wordt een uitgebreid ontbijt geserveerd met brood, fruit, havermout en natuurlijk vettigheid en ijsschaafsel. Kortom de vogels komen niets te kort. Dat werkt, want de tuin zit vol met vogels.

Een groep van vijftien vadsige huismussen is nauwelijks weg te slaan. Ook een dikke groenling, trage heggenmus, overgewichtige spreeuwen, vette merels en te omvangrijke Turkse tortels zijn continu aanwezig. De mezen hebben moeite om hun ronde lijfjes bij de vetbol te krijgen en de roodborst heeft nu, na de winter, drie forse onderkinnen.

Annette zat lekker een lang weekend in de Provence, dus gaf Ellen de vogels hun voer. Ze was extra vroeg opgestaan en om tien uur waren we al boodschappen aan het doen.

Teruggekomen was het opvallend stil in de tuin, we roken onraad; wat was er aan de hand? Bij het raam gekomen, zagen we de reden voor die rust. Op nog geen twee meter van het huis zat een mannetje sperwer een mannetje huismus op te peuzelen. Een flinke ruk aan de mus en vervolgens twee blikken in de omgeving of er geen onraad was. Het was natuurlijk een makkie voor dat beest. Met die dikke pens kon de huismus natuurlijk niet wegschieten toen hij de sperwer in de gaten kreeg: een gemakkelijke prooi.

Eigenlijk mesten we dus die vogels vet om als voedsel te dienen voor de roofvogels. Zo bekeken is dat voeren zo slecht nog niet! Trouwens: sinds die beruchte dag zijn de mussen nog niet terug gekomen in de tuin (inmiddels al een dag of acht terug). Dus dat scheelt flink wat voer.

Sperwer in nood

door Ruud Post

Het is januari en de winter houdt stevig aan. Nu de koude maar blijft aanhouden, zie ik steeds vaker sperwers rondom ons huis, in de wijk Voorkoop. Het verbaasde mij ook niet echt toen er een melding kwam van een gewond vrouwtje sperwer in onze tuin. Op de aangewezen plek, zag ik haar direct in dreigende houding en met een afhankelijk vleugel. Mijn eerste indruk was dat het beest best gezond leek. Een wat overmatige gevulde krop en heel actief. Het lijkt wel of zij is bijgevoerd, schoot nog door mijn hoofd.

Dat kan natuurlijk best, want geregeld laten wij als NVWC, via de werkgroep wintervoeding vogels weten, hoe belangrijk het is om beesten in de winter bij te voeren nu de biotopen vaker plaats moeten maken voor nieuwbouwwijken van statige woonhuizen. Door het inrichten van een voederplaats en het menu uit te breiden, komen er meer vogelsoorten in je tuin. In het vroege voorjaar is het tijd om het bijvoederen te stoppen en het overgebleven spul op te ruimen, om te verhinderen dat straks, die "luie volgevreten ouders" de zaden en noten als voer voor de jongen gaan gebruiken.

Kennelijk is dat bijvoeren in de winter in de buurt wel overgekomen. Ik ben blij dat er ook enthousiastelingen zijn die aan de stootvogels denken. Daar het een roofvogel betreft, houd ik het beest niet langer dan noodzakelijk in de opvang. De NVWC, de gemeente Culemborg, sector Ruimte en Onderhoud en de dierenambulance Vianen werken op dit punt nauw samen om hulp te bieden aan dieren in nood. En zo kwam het dat de sperwer snel naar het vogelasiel afgevoerd kon worden. Het viel het ambulancepersoneel ook op hoe goed doorvoed de sperwer wel niet was. Ook zij waren gelukkig dat er mensen de moeite namen om dit soort vogels in de winter bij te voeren. Wie zou toch die weldoener zijn...

Inventarisatie april - september 2005 door de plantenwerkgroep

Wilde planten in de EVA-wijk

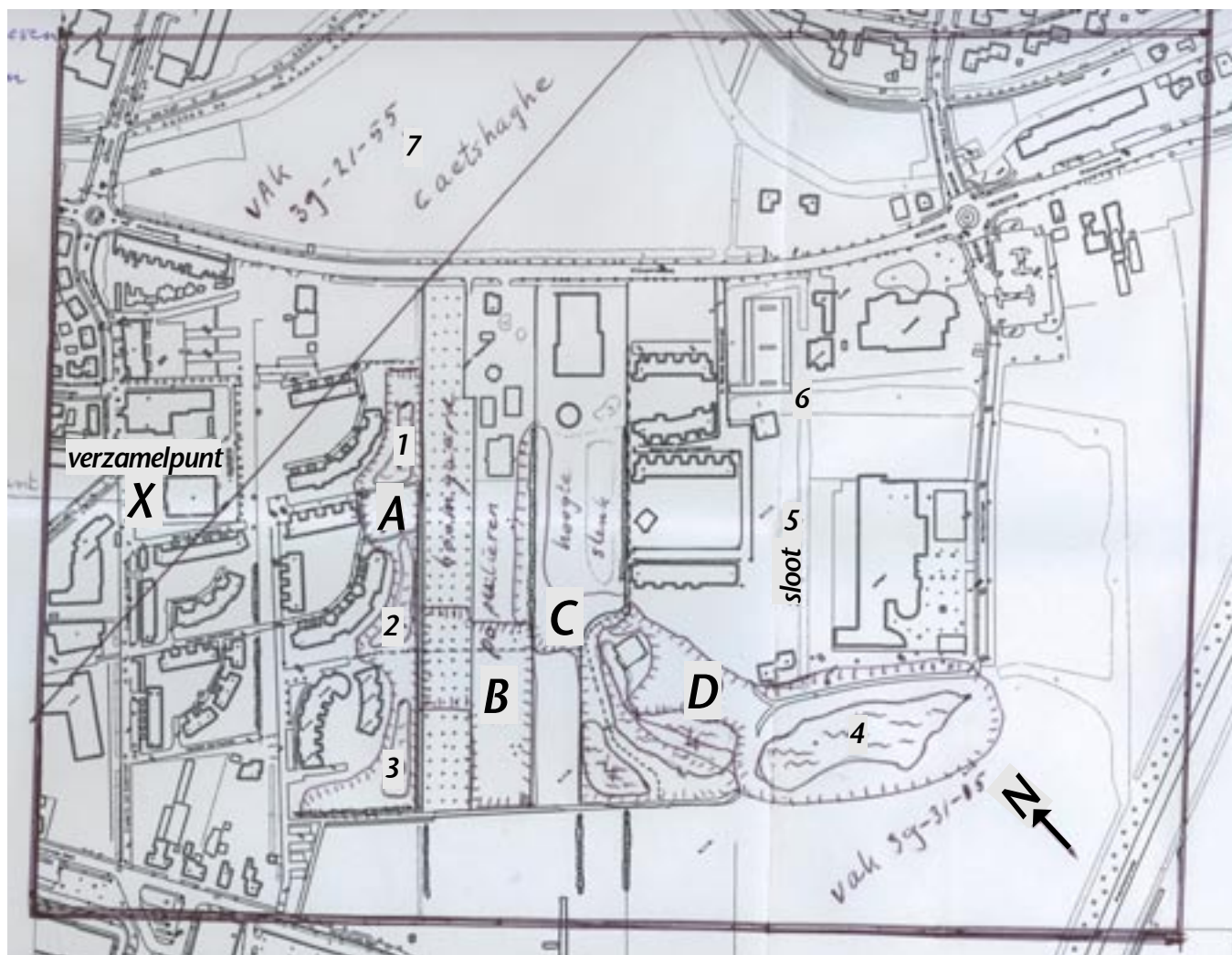
door Leo van der Kooij

De EVA-wijk te Culemborg is een nieuwbouwwijk. Bij de aanleg van deze wijk is uitgegaan van een zo groot mogelijke toepassing van ecologische principes. Er worden geen chemische bestrijdingsmiddelen toegepast en er vindt integraal waterbeheer plaats. Voor ons doel - het inventariseren van de wilde planten en later monitoren van de ontwikkelingen op floragebied - is het van belang dat te weten.

De wijk wordt als volgt begrensd: in het ZW door de Parallelweg oost, in het NW door de Frederik van Eedenlaan, in het NO door de Rijksstraatweg, in het ZO door de Provincialeweg N320. Het grootste deel van de wijk ligt in atlasblok 29-31-15. Een 'punt' in het noorden valt net binnen atlasblok 39-21-55.

Beschrijving

In de wijk zijn grote oppervlakten gereserveerd voor waterberging. Daar liggen grillig gevormde vijvers met natuurlijk glooiende oevers. In en rond deze vijvers vestigden allerlei soorten wilde planten zich spontaan. Enkele soorten zijn hoogstwaarschijnlijk gepoot of uitgezaaid. Dit is hoofdzakelijk gebeurd bij de vijvers van deelgebied A. Midden in de wijk ligt een terrein dat vanwege de waterwinning onbebouwd zal blijven. Dit terrein is ± 350 meter lang en ± 140 meter breed. Een krappe vijf hectare dus. Van dit terrein bestaat een deel uit een vrij oude boomgaard met appel- en perenbomen in 'struikvorm'. Verder is een gedeelte begroeid met populieren (Canadese). Er ligt een oude houtwal van voornamelijk elzenbomen en er is een opgehoogd terrein met daarnaast een lage slenk die in tijden van veel neerslag water bevat. Het gedeelte rond de gebouwen, waaronder de oude watertoren en een particuliere

woning met siertuin, is niet toegankelijk en door ons ook niet geïnventariseerd. Tijdens de inventarisatie was de EVA-wijk nog deels in ontwikkeling. Enkele toen nog braakliggende terreinen zullen later bebouwd gaan worden.

Inventarisatie

Het gebied rond de vijvers en het grootste deel van het waterleidinggebied is geïnventariseerd. Zie kaartje. In totaal bezochten we het terrein zes keer. Bij de eerste vier bezoeken bekeken we telkens een deel van het gebied. Alle aangetroffen plantensoorten tekenden we aan op streeplijsten. Bij het vijfde bezoek liepen we alle deelgebieden nog eenmaal door en vulden de streeplijsten aan met nieuw aangetroffen soorten. Tijdens het zesde en tevens laatste bezoek noteerden we de waterplanten in de vijvers.

De data waren: 25 april deelgebied B
 11 mei deelgebied C
 23 mei deelgebied D
 08 juni deelgebied A
 22 juni hele gebied
 03 september vijvers

Alle inventarisaties vonden plaats op een doordeweekse avond van 19:00 - 21:00 uur met uitzondering van 3 september, toen er op een zaterdagavond geïnventariseerd werd. De frequentie en bedekkinggraad van de soorten werden niet genoteerd.

De resultaten

In totaal werden er 188 soorten hogere planten genoteerd. Zie de inventarisatie in de bijlage.

Laat eens zien. Foto: Wim Rubers.

soort	A	B	C	D	vijvers (genummerd)
Wilde akelei		x			
Akkerkers				x	
Akkerkool	x				
Moerasandoorn				x	1
Gewoon Barbarakruid			x		
Viltige Basterdwederik			x		4
Basterdwederik s.l.	x	x	x	x	
Ruwbeemdgras	x		x		
Veldbeemdgras		x	x		
Beemdlangbloem	x			x	
Gewone Berenklaauw	x	x		x	
Reuzen Berenklaauw		x			
Echt bitterkruid	x				
Bitterzoet		x			
Boerenwormkruid	x	x	x	x	
Blaartrekkende Boterbloem			x		5 + 7
Kruipende boterbloem	x	x	x	x	
Scherpe boterbloem	x	x	x	x	

soort	A	B	C	D	vijvers (genummerd)
Dauwbraam		x		x	
Gewone braam s.l.	x	x			
Grote brandnetel	x	x	x	x	
Gewone brunel				x	
Bijvoet	x	x	x	x	
Wilde cichorei				x	
Akkerdistel	x	x	x	x	
Kruldistel				x	
Speerdistel	x	x	x	x	
Dotterbloem s.l.				x	1 + 2
Paarse dovenetel			x		
Witte dovenetel	x			x	
IJle dravik	x	x	x	x	
Zachte dravik s.l.		x	x	x	
Gewone duivenkervel		x	x		
Gewoon duizendblad	x	x	x		
Grote egelskop s.l.				x	1
Zwarte els	x	x	x	x	
Gewone ereprijs		x			
Grote ereprijs	x				

soort	A	B	C	D	vijvers (genummerd)
Klimop ereprijs	x				
Rode waterereprijs		x	x	x	
Fioringras		x	x	x	5
Fluitenkruid		x	x	x	
Klein (tenger) fonteinkruid					7
Canadese fijnstraal			x	x	
Gele plomp					1 + 2
Glanshaver	x	x	x	x	
Goudhaver				x	
Late guldenroede			x	x	
Hanenpoot					5
Heermoes		x	x	x	
Geoord helmkruid		x	x	x	
Knopig helmkruid					2
Gewoon herderstasje		x	x		
Herik		x	x	x	
Kantig hertshooi				x	
Klein hoefblad	x	x	x	x	
Hondsdrif	x	x	x	x	
Grof hoornblad					1, 2 + 7
Gewone hoornbloem	x	x	x	x	
Hopklaver		x	x	x	
Grote kaardenbol	x	x	x	x	
Groot kaasjeskruid					
Kamgras		x		x	
Echte kamille			x		
Reukeloze kamille		x	x	x	
Schijfkamille			x		
Grote kattenstaart		x	x	x	1, 2 + 5
Kikkerbeet					6
Grote klaproos		x	x	x	
Basterdklaver			x		
Kleine klaver	x	x	x		
Rode klaver	x		x	x	
Witte klaver	x	x	x	x	
Kleefkruid	x	x		x	
Knoopkruid	x	x	x	x	
Avondkoekoeks- bloem			x		
Dagkoekoeksbloem	x				
Kompassla			x	x	
Koninginnenkruid		x			1
Krabbenscheer					1
Bultkroos					6

soort	A	B	C	D	vijvers (genummerd)
Klein kroos					4, 5 + 6
Puntkroos					4
Veelwortelig kroos					5 + 6
Grote kroosvaren					6
Kropaar	x		x	x	
Kruipertje				x	
Jacobskruiskruid s.l.	x	x	x		
Kweek	x	x	x	x	
Gewoon langbaardgras			x	x	
Veldlathyrus	x	x			
Lidrus	x	x	x	x	4
Liesgras					6
Gele lis				x	1, 2 + 6
Grote lisdodde		x	x	x	1, 2, 4+ 7
Kleine lisdodde					1
Madeliefje	x	x	x	x	
Gewone margriet			x	x	
Spiesmelde				x	
Zoutmelde (gewone melde)			x		
Akkermelkdistel			x		
Gekroesde melkdistel	x	x	x		
Gewone melkdistel	x				
Moederkruid	x				
Gele morgenster s.l.				x	
Paarse morgenster				x	
Vogelmuur		x			
Kleine ooievaarsbek		x			
Slipbladige ooievaarsbek			x	x	
Gewone paarden- bloem	x	x	x	x	
Pastinaak	x	x		x	
Peen		x	x	x	
Penningkruid	x	x		x	2
Perzikkruid		x	x	x	
Phacelia (bijenbrood)			x		
Canadese populier	x				
Zwarte populier		x	x	x	
Pijlkruid				x	
Engels raaigras	x	x			
Gewone raket			x		
Kleine ratelaar				x	
Riet	x	x	x	x	1, 2, 4 + 6
Rietgras		x	x		

soort	A	B	C	D	vijvers (genummerd)
Robertskruid			x	x	
Gewone rolklaver			x	x	
Moerasrolklaver					2
Greppelrus		x			
Pitrus		x	x	x	1 + 2
Zeegroene rus			x	x	1
Zomprus		x	x	x	5
Gewone smeerwortel	x	x	x	x	
Spaanse aak	x				
Gewoon speenkruid	x				
Sterrenkroos s.l.					5
Straatgras	x	x			
Groot streepzaad	x		x		
Gewoon struisgras			x		
Zwart tandzaad					5 + 7
Timoteegras s.l.		x			
Echte valeriaan	x	x		x	
Gewoon varkensgras			x		
Grove varkenskers			x		
Aarverderkruid					2, 4 + 7
Veenwortel	x	x	x	x	4
Kleine veldkers			x		
Akkervergeetmenietje		x		x	
Bosvergeetmenietje	x				
Moerasvergeetmenietje				x	1 + 2
Vlinderstruik			x		
Grote vossenstaart	x	x	x	x	
Vijfvingerkruid		x		x	
Gewone waterbies		x	x	x	1 + 4
Watergentiaan					2
Slanke (witte) waterkers			x	x	2 + 6
Witte waterlelie					2 + 6
Smalle waterpest					7
Grote waterweegbree		x	x	x	1 + 4
Slanke waterweegbree					1
Grote wederik					1
Grote weegbree	x	x	x	x	
Smalle weegbree	x	x	x	x	
Heggenwikke			x		
Ringelwikke		x		x	
Smalle wikke	x	x	x		
Vierzadige wikke		x	x		
Volgelwikke		x	x		

Lenteklokje. Foto: Wim Rubers

soort	A	B	C	D	vijvers (genummerd)
Wilde bertram					2
Boswilg				x	
Katwilg			x	x	
Harig wilgenroosje		x	x	x	2, 4 + 7
Akkerwinde			x		
Haagwinde	x	x	x	x	
Gestreepte witbol	x	x	x	x	
Witte krodde			x		
Wolfspoot					1
Pluimzegge				x	
Ruige zegge				x	1 + 7
Scherpe zegge				x	
Valse voszegge			x		
Zevenblad	x	x		x	
Zilverschoon	x	x	x	x	
Kluenzuring	x		x		
Kruizuring	x	x	x	x	
Ridderzuring	x	x	x	x	
Veldzuring	x	x	x	x	
Zwanenbloem				x	1 + 2
Rietzwenkgras			x		
Rood zwenkgras	x		x	x	

Green ^{Culemborg} Rangers

Op deze Jeugdpagina vind je weer wat verslagen en foto's van de activiteiten van de laatste paar maanden, zelfs nog twee van het vorige jaar. We proberen zoveel mogelijk activiteiten buiten te organiseren. De kinderen zitten toch al vaak genoeg binnen, volwassenen trouwens ook. Buiten hoor je de geluiden van de vogels, je voelt de wind en de brandnetels als je niet oplet, je zakt een keer in de modder, het water klotst een keer over je laarzen als je bij de rivier bezig bent, je ruikt de geur van gras en bloemen of de bladeren in de herfst. Je maakt de natuur echt mee en bovendien kun je lekker je energie kwijt. In de winter is het altijd maar afwachten hoe het weer is. Het kan wel eens voorkomen dat we de planning helemaal moeten omgooien, omdat het te hard regent of omdat het te koud is. Deze winter hebben we dat nog niet hoeven doen. We hebben wel getwijfeld over de roofvogeltelling. Toen was het ondanks het zonnetje erg koud. Maar we zijn toch gegaan, flink doorgefietst, echte bikkels!

Roofvogeltelling

Zaterdagochtend 28 januari deden we weer mee aan de jaarlijkse roofvogeltelling. We hadden hetzelfde gebied ten oosten van Culemborg uitgekozen als vorig jaar. De kinderen gingen in groepjes op pad, met begeleider en routekaart. Op deze kaart konden ze met stift aangeven waar ze welke roofvogel hadden gezien. De begeleiding werd dit jaar verzorgd door een aantal 'vogelouders' (Jorg Arends, Wim de Rooij en Jandirk Kievit) en Marieke Moraal, nog bedankt! Het was die dag best heel koud, niet alleen voor ons maar ook voor de roofvogels. Blijkbaar zaten ze goed verstopt want we hadden er een stuk minder geteld dan vorig jaar. In totaal hadden we 7 buizerds en 1 sperwer geteld, vorig jaar hadden we 17 buizerds, 1 sperwer en 8 torenvalken. Wel zagen we dit jaar meer eksters, 35 en vorig jaar 22.

Nestkastjes

Zaterdag 10 december waren we door de nestkastenwerkgroep uitgenodigd om nestkastjes te timmeren. Wim Kievit, Frans Waroux en Leo van der Kooij hadden alles tot in de puntjes geregeld. In groepjes van twee zaagden, timmerden en beitsen de kinderen nestkastjes voor mezen. Nu moeten we ze nog ergens op een goede plek ophangen om te zorgen dat de nestkastjes ook gebruikt gaan worden door de mezen!

OPROEP:

GEZOCHT JEUGDLEIDING (M/V)
Hou je van de natuur en vind je het leuk om met kinderen te werken? Heb je eens in de twee weken een zaterdagochtend vrij? Heb je zin om met een enthousiaste groep kinderen af en toe op de fiets te springen?

Wij zoeken versterking!!!

Mail: gerdit.greve@planet.nl of bel 0345-534000

Knotten

Zaterdag 14 januari vertrokken we vroeg naar de boerderij De Duinen. Samen met de mensen van de knotwerkgroep namen we een rij grote knotwilgen onderhanden. Ze waren al negen jaar niet geknot dus er stonden flinke grote takken op. Wim Smits haalde die er met de motorzaag uit. Daarna konden wij aan de gang met de kleine handzaagjes en knijptangen die we van het Steunpunt NME hadden geleend. Dit jaar mocht er van de gemeente Buren gestookt worden, dus dat was extra mooi! De kinderen, en ook een aantal ouders, leefden zich flink uit op die dag, echt een activiteit om nog eens terug te laten komen.

Muskusratten

Zaterdagochtend 11 februari kwam muskusrattenvanger Ruben Verwoerd van het Waterschap Rivierenland vertellen over zijn werk. Ruben had twee opgezette beesten meegenomen, een muskusrat en een beverrat. De kinderen konden er niet vanaf blijven. Op de Ketelvink vertelde Ruben van alles over de muskusrat. Hoe ze in Nederland terecht kwamen, hoe ze leven, wat ze eten, waar ze wonen en waarom deze dieren worden gevangen. Ook liet hij de vallen zien waarmee hij ze vangt. De kinderen zaten vol vragen en Ruben nam alle tijd om ze te beantwoorden. Daarna gingen we op de fiets naar de Zump waar hij liet zien op welke sporen je moet letten om erachter te komen of er een muskusrat in een oever van een sloot woont. Het was een heel geslaagde ochtend en de kinderen hebben heel wat geleerd over deze mooie dieren.

Forensisch Onderzoek

Zaterdag 26 november hadden we een uitje naar het jeugdlaboratorium in het Marechaussee Museum in Buren. Alles was geregeld, ouders zouden rijden, vrijwilligers van het museum stonden voor ons klaar. Maar zowel Monica als Gerdit was die nacht geveld door de buikgriep! Paniek, afzeggen? Nee. Gelukkig wilde Jenny, onze invalleidster, de boel wel overnemen, samen met de hulp van de ouders die zouden rijden. Dus zo hebben de kinderen toch nog echt forensisch onderzoek gedaan. Fantastisch!

Heb je nog opmerkingen, vragen of ideeën. Of misschien iets leuks om op deze jeugdpagina te zetten, bijvoorbeeld een puzzel, tekening of verhaal. E-mail dan naar : gerdit.greve@planet.nl

*Monica Noordhuis
en Gerdit Greve*

Perentak op het raam

door Annette van Berkel

Menig bewoner uit de Betuwe zal bedenkelijk kijken bij een 'perentak op het raam'. 'Niet best voor je raam!' 'Vast een verwaarloosde perenboom, anders kan dat niet!' 'Kan schadelijk zijn!'

Met de shade viel het allemaal wel mee. Een 'perentak' is een nachtvlinder die al in de winter vliegt. Mijn exemplaar landde tijdens een van de weinige zachte nachten in februari (14°) op mijn raam. Het was een vers mannetje, fraai grijs gespikkeld en gestreept met mooie geveerde sprieten.

Vliegt in de winter

Perentakken komen in warme nachten in de winter of het vroege voorjaar uit de pop. Ze 'overwinteren' als pop in een cocon in de grond en wachten met uitkomen tot de temperatuur 'hoog' is. Hoog is al een graad of acht. 's Nachts vliegende nachtvlinders hebben geen zon nodig om warm genoeg te worden om te vliegen. Zij warmen zich op door met de vleugelspijeren te trillen; een soort bibberen dus. Daarom is het geen probleem om in winternachten te vliegen.

Komt op licht

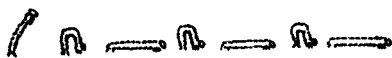
Veel nachtvlinders raken hun oriëntatievermogen volledig kwijt in de buurt van felle lichtbronnen. Zo ook perentakken. Zo kon het gebeuren dat een mannetje op mijn fel verlichte keukenraam terecht kwam. Bij onderzoek aan nachtvlinders wordt van deze eigenschap gebruik gemaakt. Je kan nagaan welke soorten op een bepaalde plaats voorkomen door er een felle lamp voor een wit laken neer te zetten. Veel nachtvlinders zullen gedesoriënteerd op het laken landen. Vervolgens kan je ze op naam brengen en weet je dus wat er in de omgeving vliegt.

Perenrups op de tak. Foto: Kars Veling.

Tekening 2. Zittende rups.

Tekening 1. De typische manier van voortbewegen van een spanrups.

Vrouwjes vliegen niet

Perentakmannen zijn grijze spanners met de nodige vlekjes en strepen op de vleugels. Hun lijf is rozig met zwarte dwarsstrepen. Ze hebben geveerde sprieten die ze gebruiken om heerlijk geurende vrouwjes op te sporen. Zo'n vrouwje klimt na het uitkomen uit de pop, op een boomstam en begint daar lokstoffen of feromonen uit te scheiden. Zij heeft geen vleugels en kan dus niet vliegen. Mannetjes kunnen haar echter op grote afstand ruiken en vliegen naar haar toe om te paren. Na de paring loopt het wijfje allerlei loofbomen of struiken in om eitjes te leggen.

Rups net een perentak

De rupsen van de perentak lijken op een twijgje van een peer: een perentakje dus. De rupsen zijn niet erg kieskeurig. Ze eten allerlei loofbomen en struiken. Bij mij heeft hij zich waarschijnlijk te goed gedaan aan de vuurdoorn. Daar zat vorig jaar zomer een erg mooie spanrups die sprekend op een knoestig perentakje leek. Spanrupsen hebben een heel typische manier van voortbewegen (zie tekening).

Waar komt die naam vandaan?

De pimpelmees

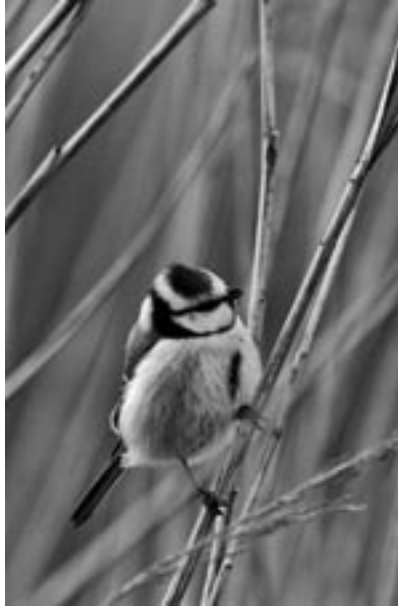
door Ellen Geleedst

Het is carnavalstijd en ik zocht nog naar een leuke naam om een stukje over te schrijven. Vaag had ik al wel ideeën, en ik vroeg alvast aan Gerrit-Jan Klop - altijd benaderbaar voor een mooie vogelfoto - of hij iets had van die soort. "Nee, maar ik heb dit weekend wel een mooie pimpelmees gefotografeerd", luidde zijn antwoord.

Geweldig idee, want in deze tijd van het jaar denk ik bij 'pimpelmees' toch onmiddellijk aan een hossende vogel die iets te diep in het glaasje heeft gekeken. Ik ben bepaald geen carnavalsganger, maar de associatie had ik toch wel direct. Al had ik ook wel het vermoeden dat die naam níet daar vandaan zou komen...

Vage indruk

Het vogelboekje dat ik meestal voor dit soort gevallen raadpleeg ('De Nederlandse vogelnamen en hun betekenis' van Henk Blok en Herman ter Stege) kon me gelukkig vertellen hoe het wel zat. Het woord 'pimpel' is afkomstig van het Middelnederduitse (?) 'pimpeln', dat zwak of teer van gezondheid betekent. En inderdaad, vergeleken met de koolmees maakt de pimpelmees toch een heel wat blekere en daarmee zwakkere indruk. Overigens is het woord 'pimpelpaars' juist weer afgeleid van dit vogeltje. Er zal wel nooit wetenschappelijk onderzoek naar gedaan zijn, maar ik vind dat je door de tekening van bepaalde vogels een (vertekende?) indruk krijgt van het karakter van het beest. Donkere kleuren ogen sneller fel, bazig, wat agressiever. Een rustige of lichte koptekening is al gauw veel schattiger. Neem nu zo'n staartmees. Dat is toch een uiterst schattig pluizenbolletje? Misschien speelt het formaat daarbij ook mee. Maar dat kan weer niet het verschil in indruk verklaren tussen een kool- of een pimpelmees. En laten we eens naar de eenden kijken. Een kuifeend oogt door dat zwart en wit toch veel eleganter dan een slobend,

Pimpelmees. Foto: Gerrit-Jan Klop.

die een ronduit lompe indruk maakt met die veel te brede snavel? En een goudhaantje, die maakt toch een vrolijkere en pittigere indruk dan zo'n saaie fitis of tjiftjaf, wanneer je puur op het zien afgaat? Laatst voorbeeld: een ooievaar is maar een fractie groter dan de blauwe reiger, maar als je ze ziet vliegen of door het weiland stappen, dan is een ooievaar toch heel wat majestueuzer? Goed, goed, een ooievaar zweeft ook meer dan hij vliegt en een blauwe reiger zit ook vaker met een ingetrokken nek, maar toch. Waar het om gaat, is dat vogels soms een bepaalde associatie oproepen, puur gebaseerd op de indruk die ze maken. Of misschien moet ik in plaats van associatie wel zeggen: een emotie.

Waarnemerseffect

Ik denk wel dat er ook een waarnemerseffect meespeelt. De ene mens (ik bijvoorbeeld) is nu eenmaal veel minder zakelijk dan de ander. Ik heb ooit eens hardop lopen denken bij het zien van een bepaalde vogel: "Waar zou zo'n beest nu wonen?" Voor mijn heel wat zakelijker ingestelde partner een absurde vraag. Daaraan kun je wel vragen naar de kenmerken van de habitat

van een bepaalde soort, maar waar hij wóónt? De ene mens heeft ook meer kennis dan de ander. Dus voor sommigen is de emotie bij het zien van een vogel vooral gebaseerd op zeldzaamheid (hoe zeldzamer, hoe indrukwekkender). Ik vind een zeldzame vogel niet per definitie leuker om te zien dan een veelvoorkomende. Wat dat betreft is de wilde eend echt een zwaar miskend beest. Welke vogel heeft er nu zo'n indrukwekkend groene kop? Maar omdat we zijn opgegroeid met op zondagmiddag zakken overgebleven brood omkeren bij die beesten, kijken we er niet meer van op. Te gewoon geworden.

Petje

Nog even terugkomen op het petje van de pimpelmees, want daar begon ik deze bespiegelingen mee. Naar dat petje is recent onderzoek gedaan en in het laatste nummer van 'Vogels', het tijdschrift van de Vogelbescherming, stond er een leuk artikel over. Het blijkt dat vooral de mannetjes met een diepblauw petje het meest in trek zijn bij de vrouwtjes pimpelmezen. Maar wanneer er zonnebrandolie op het kopje gesmeerd wordt, is die aantrekkelijkheid onmiddellijk weg. Blijkbaar zien de vrouwtjes vooral de uv-reflectie. En verander je daar iets in, dan keldert hun aantrekkelijkheid direct. Dat is in ieder geval de veronderstelling van de onderzoekers. Het kan natuurlijk ook gewoon zijn dat vrouwtjespimpelmezen, net als ik, veel meer afgaan op emotie. Ik vind mannetjesmensen die zich op het strand in lopen te smeren met zonnebrandolie ook een stuk minder aantrekkelijk dan een man die zich gewoon fatsoenlijk met pet en lichte kleding beschermt tegen de zon. Misschien denken de vrouwtjespimpelmezen ook wel dat mannetjespimpelmezen die zich door onderzoekers in laten smeren met vreemd spul maar sulletjes zijn. Wie zal het zeggen?

Periode: januari - februari 2006

VAN DE Leesplank

door Leo van der Kooij

In de afgelopen maanden zijn weer de nodige tijdschriften binnengekomen bij de NVWC. Hieronder vindt u van de bladen die in januari en februari binnenkamen een korte schets van de meest interessante artikelen.

't Altenatuurtje

Zoals wij van deze actieve natuurvereniging inmiddels gewend zijn, bevat dit nummer weer veel interessant streeknieuws. Zo treffen wij een goed verslag aan van de weidevogelbescherming in het land van Heusden en Altena. In de tabellen op bladzijde 9 kunnen we aflezen dat er nog steeds groei inzet. In 2000 begonnen met 97 hectare zes beschermers en zestig beschermde nesten was het project in 2005 al gegroeid tot 286 hectare, 29 beschermers en 137 beschermde nesten. Ook de steenuilen worden goed in de gaten gehouden. Op bladzijde 30 tot en met 32 staat een leuk verslag van het inventariseren van deze grappige uiltjes in het gebied. In het afgelopen jaar 2005 bestond de vereniging 25 jaar. Op 5 november van dat jaar werd het jubileum feestelijk gevierd. Het jubileumboekje werd feestelijk ten doop gehouden. Aan het eind van deze rubriek kom ik nog op dit mooi uitgegeven boekje terug.

Bomennieuws

Onlangs heeft onze vereniging zich aangemeld als donateur van De Bomenstichting. Deze vereniging behartigt de belangen van bomen in parken, tuinen en langs wegen. De NVWC is doende met het opstellen van een bomenplan en hiermee de gemeente Culemborg van advies te dienen over een bomenbeleid. De bomenstichting heeft veel expertise op dit gebied en dus is een donateurschap op zijn plaats. In het voorliggende nummer van bomennieuws komt in het eerste artikel al het bomenbeleid aan de

orde. Er wordt gesteld dat de kwaliteit omtrent gemeentelijk bomenbeleid zorgelijk is. Een en ander is verwerkt in een rapport dat bij de stichting is op te vragen. Verder is er aandacht voor ziekte van bomen. De iepziekte verdient blijvende aandacht en de pas de kop opstekende kastanjeziekte baart grote zorgen. Het blad is verder gevuld met artikelen over boombeschermers, bomen (de spar bladzijde 12 tot en met 15), landelijk bomennieuws en boekbesprekingen.

De Knipselkrant

Wolven en elanden rukken op naar het westen vanuit Oost-Europa vermeld de Knipselkrant. In de oostelijk deelstaten van Duitsland zijn al kleine populaties van deze dieren aanwezig en dat is zo'n 600 kilometer vanaf onze oostgrens. Verder is er veel actueel nieuws over roeken, vossen, reeën, damherten en weidevogels. Een interessant artikel is genomen uit het Noord-Hollands Dagblad van 24 november 2005 (zie bladzijde 4). Met behulp van opnamen van wolvengeulid willen de spoorwegen damherten afschrikken om bij het naderen van de trein de baan over te steken. Het gaat hier om het traject tussen Overveen en Zandvoort dat dwars door de duinen loopt. Dus de wolven komen eraan en hun geluid gaat hun al voor!

De Levende Natuur

Veel Drenthe in de Levende Natuur. Vier van de zeven artikelen hebben betrekking op de natuur in deze provincie. De onderwerpen zijn oude bossen bij de Drentse Aa, verdrogingsbestrijding in Noord-Drenthe, vestiging van planten in een nieuw natuurgebied en natuurontwikkeling in de Geeserstream. Actueel in verband met de discussies rond het beheer van de grote grazers in de Oostvaarderplasen is het artikel over besmettingsri-

sico's tussen vrijlevende en gehouden hoefdieren (bladzijde 4-7). De auteurs van dit artikel betogen dat de discussie over de overdracht van veeziekten beperkt kan worden tot klassieke varkenspest en mond- en klauwzeer. Tot op heden kan er geen wederzijdse besmetting tussen "wilde" en gehouden hoefdieren worden vastgesteld. Het vervoer is van besmet vee is in alle gevallen verantwoordelijk gebleken voor de uitbraak van deze veeziekten in de laatste jaren.

Lutra

Het onderwerp van het grotendeel Engelstalige Lutra is dit keer de das. Het van veel tabellen voorziene artikel beschrijft de resultaten van een landelijk verspreidingsonderzoek naar de das in 2000/2001. De resultaten van dit onderzoek worden vergeleken met vergelijkbare onderzoeken in 1960, 1970, 1980 en 1990. Deze vergelijking leverde interessante cijfers op. Het onderzoeksgebied besloeg in 25000 km², dat wil zeggen ongeveer 70% van de totale landoppervlakte van Nederland. Van dit grote gebied moet 15% als potentieel leefgebied worden aangemerkt. Van dit deel bleek een kwart daadwerkelijk bewoond door de das. Sinds het begin van het onderzoek is er sprake van een toename. (Distribution of the badger (*Meles meles* L.) in the Netherlands, changes between 1995 and 2001 door Geert C.M. van Moll bladzijde 3 tot en met 34). Het tweede artikel sluit hierop aan en beschrijft een studie naar de homerange van de das in Denemarken. De rest van dit nummer is gewijd aan otters in Spanje en baardvleermuizen in Nederland.

Nederlandse Faunistische Mededelingen

We lezen onder andere over miljoenpoten, wantsen, glanskevers en pseudoscorpionen. Telkens worden weer nieuwe soorten ongewervelden in Nederland (her)ontdekt. Zo keerde de schermbloemzandbij terug in Nederland en werden sinds 1998 maar liefst 42 nieuwe soorten wantsen in ons land aangetroffen.

Rivierenmagazine

Allerlei plannen met betrekking tot rivierdijkverzwarende, vergravingen in de uiterwaarden en natuurontwikkeling worden besproken in dit nummer. Op ons werkgebied is vooral het artikel over "Nieuwe natuur" langs de A2 op bladzijde 26 en 27 van toepassing.

Nieuwe Wildernis

Het blad blijft een overtuigend pleitbezorger van meer wilde natuur in onze natuur. In het openingsartikel "Natuur is niet cool" wordt gesteld dat onze natuurgebieden stevig in handen van volwassenen zijn en dat kinderen steeds meer het recht op spel en recreatie en het ontdekken en het opdoen van niet-opgelegde natuurervaringen wordt ontzegd. Echte wilde natuur vinden we bijvoorbeeld aan de Biebrza in het oosten van Polen. Vandaar het pleidooi voor meer ruimte voor wilde dieren in het artikel "De Veluweroute (bladzijde 5 - 8)". Ook de elanden, inmiddels aardig op weg in Noord-Duitsland, ziet Ruud Lardinois graag in Nederland terugkomen.

SOVON Nieuws

Waterspreeuwen zijn in Nederland heel zeldzaam. Toch worden er elk jaar exemplaren gezien. Vanaf 1989 werden de waarnemingen bijgehouden. In SOVON Nieuws lezen we op bladzijde 7 tot en met 9 over de aantallen waarin en plekken waar deze vogels werden waargenomen. Zuid-Limburg en de Amsterdamse Waterleidingduinen zijn de meest favoriete plekken. Verder lezen we in dit nummer over zeldzame broedvogels (2005 een goed jaar), weidevogels (vliegen achteruit in het weidevogelmeetnet), broedvogels in het Lauwersmeer, vogeltellingen en het nestkastenproject.

Terra

Een schokkende foto van een broedende meerkoet temidden van een zwerfvuilbende laat zien dat de actie Nederland Schoon gevoerd door de verpakkingindustrie om het zwerfval met 45% te verminderen iedereen een rad voor de ogen draait. Er moet statiegeld op plastic flessen en blikjes worden ingevoerd. Een positief beeld

geeft het aantal kikkers in Nederland. In de afgelopen jaren stegen alle soorten in aantal met uitzondering van de poelkikker. De boomkikker nam zelfs toe met 20% (zie bladzijde 7). Op bladzijde 26 en 27 lezen we over de nieuwe koe en dat is het paard. Het aantal paarden neemt de laatste jaren snel toe. Naast de nieuwe koe is er ook een heilige koe, de auto. Deze komt ter sprake in het interview met Guido van Woerkom, hoofdinspecteur van de ANWB.

Van Nature

Verheugend nieuws over herstel van de flora na maatregelen in de hellingbossen van Zuid-Limburg. De maatregelen bestonden uit het open maken van het gesloten boomkronendak en het gevarieerder maken van te strakke bosranden. Meer positief nieuws over de ontwikkeling van 1000 hectare natuur langs de Grensmaas in Limburg en over de terugkeer van de bandheidelibel in de IJsselvallei.

Vlinders

In Vlinders staat een verslag over de Nationale Nachtvliedernacht die afgelopen jaar in de nacht van 1 op 2 juli door de Vlinderstichting werd gehouden. Opvallend is dat vier van de vijf locaties met de hoogste scores (lees aantal soorten) dicht bij de kust liggen. De huismoeder was de meest waargenomen soort. Op 64 van de 98 locaties werd deze nachtvlinder waargenomen. In totaal werden maar liefst 311 soorten gezien. Natuurontwikkeling in het rivierengebied heeft ook voor de vlinders een gunstige uitwerking. Zo lezen we op bladzijde 16 over de terugkeer van de sleedoornpage in de Gelderse Poort.

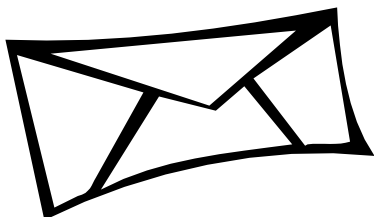
Tenslotte bespreek ik hier een nieuw boek dat onlangs in onze bibliotheek is opgenomen. Het gaat om een boek, gezien het formaat kan het ook een boekje worden genoemd, ter gelegenheid van het 25-jarige jubileum van Natuurbeschermingsvereniging Altenatuur uit het Land van Heusden en Altena. Onder de pakkende titel "Van Mysterieuze Modderkruipers tot Slurpende Schollebijters" worden dertig verschillende soorten planten en

dieren die voor het gebied karakteristiek zijn kort beschreven. De beschrijving beslaat een pagina per soort en noemt telkens een plaats waar je de meeste kans hebt de soort te zien. De auteur Marianne Sijberden verdient een compliment voor haar enthousiaste en aansprekende schrijfstijl. Het volgende compliment is op zijn plaats voor de mooie pentekeningen van Jeroen de Rond, speciaal voor dit boekje vervaardigd. Een beschrijving van de natuurgebieden in het Land van Heusden en Altena behelst de afsluitende tekst. Al met al een prima voorbeeld van een voor een groot publiek aantrekkelijk jubileumboekje waarvan ik zou wensen dat het velen onder ogen mag komen.

De volgende tijdschriften zijn hier besproken:

't Altenatuurtje - Natuurbeschermingsvereniging Altenatuur - 25ste jaargang nr 2 januari 2006
Bomennieuws - de Bomenstichting - jaargang 30 nummer 4 winter 2005-2006
Knipselkrant - Faunabescherming - jaargang 30 nr 6 - januari 2006
De Levende Natuur - jaargang 107 nr 1 - januari 2006
Lutra - Vereniging voor Zoogdierkunde en zoogdierbescherming - jaargang 48 nr 1 september 2005
Nederlandse Faunistische Mededelingen - EIS Nederland - nummer 23
Rivierenmagazine - Provincie Gelderland, DLG Rijkswaterstaat Ruimte voor de Rivier - nr 14
Nieuwe Wildernis - St. Kritisch Bosbeheer - jaargang 10 nr 36/37
SOVON nieuws - SOVON - jaargang 18 nr 4- december 2005
Terra - Stichting Natuur- en Milieu - jaargang 2 nr 1 - januari 2006
Van Nature - Vereniging Natuurmonumenten - jaargang 6 nr 1 - januari 2006
Vlinders - De Vlinderstichting - jaargang 21 nr 1 - februari 2006

De tijdschriften staan in de literatuurbak naast de bar en het boekje is in de collectie van onze NVWC-bibliotheek opgenomen.

Nieuws van het bestuur

door Gonda Baard

Vertrek uit en nieuw in de redactie

Afgelopen januari was het voor Ellen Geleedst de laatste redactievergadering van de Hak-al waaraan ze haar bijdrage heeft geleverd. Diverse redenen waren onderliggend aan haar besluit om met het redactiewerk te willen stoppen. Op een heel prettige manier heeft Ellen ervoor gezorgd dat er altijd voldoende kopij op tijd binnen kwam. Ook de eerste tekstuele screening werd door haar verzorgd. De Hak-al is de afgelopen jaren in kwaliteit en kwantiteit sterk toegenomen en is een prettig leesbaar blad met veel inhoudelijke informatie. Het is dan ook op zijn plaats om Ellen voor haar bijdrage en voor haar inzet aan dat werk hartelijk te bedanken. We wensen Ellen heel veel goeds toe bij de andere zaken waar zij zich voor in wil zetten.

Tijdens de redactievergadering is Cocky de Groot verwelkomd als mogelijke opvolger van Ellen. Cocky wilde graag eerst weten wat er van haar verwacht werd en met wie er zou worden samengewerkt voor ze tot een besluit zou komen om mee te doen. Inmiddels hebben we van haar gehoord dat het haar erg leuk lijkt om mee te werken aan het samenstellen van de Hak-al. In de afgelopen periode is ze zowel door Ellen als door de andere redactieleden ingewerkt als opvolgster van Ellen. We wensen Cocky een goede tijd in de redactie toe.

Nieuwe-ledenavond 20 maart

Als u deze tekst leest, is de avond voor nieuwe leden al geweest. In 2005 is voor de eerste keer een avond voor de nieuwe leden georganiseerd. De opkomst was hoog en de avond op zich was heel informatief voor iemand die nieuw de vereniging binnenstapt.

In 2005 zijn er 37 nieuwe leden bijgekomen. Voor die leden houden we op 20 maart de tweede nieuwe-ledenavond. De leden die in de voorafgaande periode in de toegezonden enquête hebben aangegeven af en toe iets te willen doen voor de vereniging en die we nog nooit binnen de club actief gezien hebben, ontvingen eveneens een uitnodiging. Vanuit de werkgroepen zijn 'vacatures' aangedragen, zodat we een aanbod hebben van 'baantjes' waar deze leden een keus uit kunnen maken. Samenwerking maakt de vereniging sterk en alle bijdragen komen uiteindelijk ten goede aan de natuur in en rond Culemborg.

Oproep NME

Als Steunpunt NME krijgen we regelmatig verzoeken van scholen om *braakballen* te leveren. We zijn op zoek naar mensen die voor ons braakballen willen verzamelen.

Verder zoeken we een vrijwilliger die van tijd tot tijd kan helpen om leskisten te vullen en/ of controleren. Dit zou op een vaste dag (dinsdag/ woensdag) kunnen, maar ook op afroepbasis.

Voor reacties graag contact opnemen met:
Gerben Overweg
Steunpunt NME Culemborg
0345-519741 (di. en wo.)
g.overweg@culemborg.nl

Vogelwaarnemingen van 1 december 2005 t/m 16 februari 2006

Vogels in en om Culemborg

door Jouke Altenburg

Heeft de voorjaarskoorts u ook zo te pakken? Mij wel. Ik heb sinds enkele weken last van een flinke verhoging ... van mijn zin om weer lekker naar buiten te gaan. Het horen of zien van de eerste ... noem de soort maar op is goed voor een blij gevoel. Deze rubriek bewijst dat je, om van vogels te genieten, niet voor dag en dauw in een speciale outfit erop uit hoeft te trekken. Gewoon een kwastje van citroenmelisse of Gelderse roos in je tuin planten (ja, ja, geloof het of niet; voor het bewijs: lees verder). Tal van andere leuke waarnemingen in deze rubriek zijn gedaan tijdens het koffiedrinken, sporten of het halen en brengen van de kinderen. Kortom, geniet van buiten en laat anderen meegenieten: geef je waarnemingen door via de NVWC-site of een e-mailtje naar waarnemingen@nvwc.nl. In de wandelgangen hoorde ik diverse mooie waarnemingen. Door het ontbreken van een melding kon ik ze helaas niet opnemen in deze rubriek. Volgende keer beter!

Invasiegasten

De winter van 2005-2006 zal de NVWC-boeken ingaan als een echte invasiewinter: we hebben kunnen genieten van pestvogel, grote barmsijs, zwarte mees en goudvink. Daar hoefde je niet eens de deur voor uit: diverse waarnemingen werden gedaan in de achtertuin. 'Invasievogels' zijn vogelsoorten die normaliter noordelijk van Nederland overwinteren. Omdat in bepaalde jaren hun populatieomvang te groot is voor de beschikbare hoeveelheid voedsel trekken ze weg naar andere streken.

In de vogelrubriek beschrijf ik gewoonlijk de waarnemingen per maand. Daarop wil ik deze keer een gedeeltelijke uitzondering maken door eerst in te gaan op leuke waarnemingen van 'invasievogels'.

Pestvogel

Pestvogels, daar hebben vogelaars echt niet de pest aan. Subtiel getekende vogels met een mooie trillende roep. Die vogelaars krijgen hooguit de pest in wanneer ze vijf seconden te laat komen om deze prachtige vogel 'te scoren'. Het leuke is dat de pestvogel tijdens een invasie vooral opduikt in parken, tuinen en groenvoorzieningen in bebouwd gebied (AVI-2). De bessen van de Gelderse roos zijn geliefd voedsel. Berry Lucas ontdekte op oudjaarsdag twee exemplaren in de tuin van de Julianahoeve achter zijn huis aan de Merelweg. Ze zaten meer dan een half uur te foerageren op de bessen dan wel op het gemakje in een van de wilgentoppen. Op een afstand van circa 30 meter waren ze ondanks het mistige weer uitstekend te zien en te horen. Helaas voor verschillende vogelwerkgroepleden schrokken de pestvogels van een flinke vuurwerkknal, net op het moment waarop zij arriveerden. De pestvogels waren de lekkere bessen niet vergeten, want op 2 januari zag ik ze weer: een minuut of tien, in een prachtig middagzonnetje, op 25 meter afstand, vanuit m'n zolderraam.

Goudvink

In de vorige Hak-al kon ik al melding maken van een evenaring van het NVWC-jaarrecord aan goudvinkwaarnemingen. Noordelijke goudvinken, te herkennen aan hun trompetach

Pestvogel. Foto: Gerrit Jan Klop.

tige roep en wat forsere bouw, droegen daaraan bij. Ze bleven blijkbaar 'hangen' want Paul van Veen zag op 22 januari een vrouwtje in de Redichemse Waard. Bij Yme Jan en Jaaike Bosma kwam een mannetje 'op de koffie'. Hij zat op 5 februari een minuut of tien vlakbij de schuifpui te foerageren op citroenmelisse. Vorige invasiewinters van noordelijke goudvinken waren 1994-1995 en 1999-2000 (AVI-2).

Grote barmsijs

Sijzen, die kennen de meesten van ons wel. Geelgroene vogeltjes die al 'plieh plieh' roepend zich tegoed doen aan elzenproppen. Barmsijsen zijn erg onopvallend, met een bruine grondkleur en veel fijne streepjes. Het mannetje krijgt in het voorjaar een rode borst en een rood 'voorhoofd'. Wanneer je de roep eenmaal kent, hoor je ze eerder dan dat je ze ziet. Op 15 januari kwam Leo van der Kooy met de eerste wintermelding: twee exemplaren bij de Veerstoep. Astrid Hoevenaars zag twee exemplaren op 21 en 22 januari in de Prins Hendrikstraat. Berry Lucas fotografeerde op 28 januari een grote barmsijs door de ruit van zijn woonkamer: het beestje foerageerde op ... citroenmelisse. Zelf zag en hoorde ik in januari en februari diverse malen grote barmsijsen in de tuin van de Julianahoeve. Op 29 januari vloog er zelfs een groepje van acht

exemplaren op. Daniël Beuker zag er eentje op 2 februari aan de Lange Dreef en op 16 februari aan de Wilgeboom. Harry van de Warenburg zag op 24 februari twee exemplaren in zijn kruidentuin (op citroenmelisse !). Op 25 februari zag ik negen exemplaren in de Baarsemwaard.

Barmsijs. Foto: Berry Lucas.

Zwarte mees

Zwarte mezen zijn broedvogels (standvogels) van naaldbossen op zandgrond. Tussen half september en november zijn verplaatsingen gebruikelijk. Bij invasies passeren vogels uit Midden- en Oost-Europa en Rusland. José Crombach zag één exemplaar op het landgoed Mariënwaerd op 23 januari. De tuinen rond de drevén en de Plantage zijn een favoriete zwarte-mezenplek in Culemborg. In de eerste weken van februari zijn daar diverse malen twee roepende exemplaren gehoord, o.a. door Daniël Beuker, Jan Dirk Buizer en Jouke Altenburg.

Vogel van de maand december	Aantal ingeleverde waarnemingen: 14	Roerdomp
26-12-2005	Lagune van de Baarsemwaard	Jouke Altenburg
6-1-2006	Ronde Haven	Marcel Kok

Een 'Vogel van de maand' kiezen is soms een echt dilemma. De roerdompwaarneming van Marcel Kok is daarom bij deze decemberbespreking getrokken. Hij zou anders ten onder zijn gegaan in het dwaalgastengeweld van januari. De roerdomp wordt echt heel weinig in ons werkgebied gezien: het laatste decennium niet eens elk jaar. In de beginjaren van de NVWC was de roerdomp vermoedelijk nog broedvogel. Nu dus twee waarnemingen kort achter elkaar. Van de waarneming in de Ronde Haven zijn helaas geen details bekend. Het exemplaar van 26 december vloog op uit de smalle rietkraag die de noordzijde van de lagune begrenst. De roerdomp stak de Lek over en landde in de Steenwaard. Gezien de vegetatieontwikkeling in de Baarsemwaard misschien een terreinverkenning voor een broedpoging?

Overige decemberwaarnemingen

Op de 24ste december leverde een winters kanotochtje leuke waarnemingen op:

- drie foeragerende dodaarzen op de Lek bij de Redichemse waard;
- twee brilduikers op de grens van de lagune en de Lek;
- een ijsvogel in de Baarsemwaard en eentje bij de Telpost;
- een waterpieper op de landtong Redichemse waard;
- ca. 300 in de avondschemering landende wulpen in de Steenwaard.

De 30ste zat een kuifduiker in een kribvak van de Baarsemwaard. De vleugeltekening was tijdens het opvliegen (helaas) goed te zien. Op de 19e, 20e en 22ste werd een grote gele kwikstaart gezien aan de Prijsseweg, Baarsemwaard en Merelweg. Tijdens de roofvogeltelling zag / hoorde vrijwel elk team ook een of meer grote gele kwikstaarten. Daarmee begint deze mooie kwikstaart bijna een 'algemene' soort in het winterhalfjaar te worden. Op oudejaarsdag riep een steenuil in de boomgaard aan de westkant van de wijk Parijsch (alle waarnemingen: Jouke Altenburg).

Vogel van de maand januari (1)	Aantal ingeleverde waarnemingen: 37	Velduil
22-1-2006	Steenwaard	Jan Buys

Laat ik eerst iets toegeven: de keuze voor de Velduil als eerste soort van de maand januari is subjectief. Ik vind het namelijk een van de allermooiste Nederlandse vogels. Het is al heel wat jaren geleden dat ik er eentje heb gezien. Ter objectivering kan ik aanvoeren dat de velduil in het NVWC-gebied een dwaalgast is: zestien waarnemingen tussen 1975 en 2002 (HAL-S). De laatste waarneming dateert van 15 november 1998. Van de waarneming in de Steenwaard zijn mij helaas geen details bekend.

Grote zeeëend. Foto: Paul van Veen.

Vogel van de maand januari (2)		Grote zee- eend
8-01-2006 & 15-1-2006	Afgraving Redichemse waard	Paul van Veen

Er zitten maar drie waarnemingen tussen 1975 en 2002 van de grote zeeëend in het archief:

- 10-3-1992 Lek ter hoogte van de afgraving
- 28-11-1996 Steenwaard
- 16-12-01 t/m 12-01-02 Afgraving Redichemsewaard.

In het winterhalfjaar is deze soort een jaarlijkse maar zeldzame wintergast, vooral in het IJsselmeergebied, de kustprovincies, de Grote Rivieren en de Midden-Limburgse Maasplassen (AVI-2). Een erg mooie waarneming van Paul dus!

Overige januariwaarnemingen

Eric Schuurman zag de 2e één kleine zwaan, twee knobbelzwanen en vijftien wilde zwanen aan de Voorkoopstraat. Acht dodaarzen en een pijlstaart foerageerden de 15e in de Redichemse waard (Paul van Veen). Op de 22ste zaten vier grote zaagbekken in de Goilberdingerwaard en tien nonnetjes en twee pijlstaarten bij de Veerweg Beusichem (Paul van Veen). De ganzenaantallen lopen van januari tot maart in ons werkgebied altijd op. De 22ste zag Paul van Veen ca. 1500 brandganzen en 300 kolganzen bij de Veerweg Beusichem. Yme Jan Bosma zag de 28e ca. 100 canadese ganzen in het Rondeel. Paul van Veen zag op 3 en 5 januari drie casarca's bij de Schaardijkse weg (Zoelmond). De 15e zag Paul van Veen twee brilduikers en een kuifeend in de Redichemse waard. Op 3 januari waren de eerste slobbeenden al terug in de Goil-

Knobbelzwaan. Foto: Ruud Post.

berdingerwaard. De 6e baltsten vier slobbeendenpaartjes in de Baarsemwaard (Jouke Altenburg). Paul van Veen zag de 22ste een vrouwtje blauwe kiekendief in de Goilberdingerwaard. Rob van de Hatert en Peter van Horsen zagen de 17e een houtsnip bij de Trichtse kade. Het ijsvogeltje werd deze maand driemaal gemeld: Rondeel (2x) en Merelweg waren de waarnemingsplaatsen (Leo van der Kooy, fam. Altenburg). Volgens Leo van der Kooy heeft de fam. Van Dam aan de Achterweg een dode ijsvogel gevonden. De groene specht werd de 30ste door Inge

van Ooijen gezien in een eikenboom aan de Hamse weg. Yme Jan Bosma zag de 28ste vijftientig koperwieken in het Rondeel. Paul van Veen zag de 22ste een roodborsttapuit in de Goilberdingerwaard.

Vogel van de maand februari (t/m de 16e)	Aantal ingeleverde waarnemingen: 11	Grote zilverreiger
3-2-06	Bisschopsgraaf	M. van Bentem

Grote zilverreigers zijn in West-Betuwe en vooral de Vijfheerenlanden vaste wintergasten geworden. De vogelwerkgroep assisteert bij een landelijke telling van grote zilverreigers door in de avondschemer de invallende exemplaren op een slaapplaats in de buurt van Ameide te tellen. M. van Bentem gaf telefonisch zijn waarneming door van een grote zilverreiger, met een lichtgekleurde wintersnavel.

Overige februariwaarnemingen t/m de 16e

Daniël Beuker had geluk met een overvliegend smelleken op de 2e (Wilgenboom). Twee bergeenden, tien brilduikers, tien nonnetjes, twee pijlstaarten, twee slobbeenden, één tafelleend, twee wintertalingen, twee grauwe en twee Canadese ganzen zaten de 8ste bij de Koornkade (Eric Schuurman en José Crombach). In de Steenwaard zag Eric de 8ste een keizergans. Deze foerageerde in deze week ook in de Lazaruswaard in gezelschap van een groepje grauwe ganzen (Jouke Altenburg). Annette van Berkel en Daniël Beuker zagen de 16e een groene specht en een waterpieper aan het einde van de Weidsteeg. Ook zagen zij een paartje patrijs bij de Veerweg in Beusichem.

Bronvermelding

AVI-2 *Avifauna van Nederland deel 2*
Algemene en schaarse vogels van Nederland
Bijlsma R.G., Hustings F. & Camphuysen C.J.
2001 GMB Uitgeverij / KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht

HAK-S *Hak-al Special*
Waarnemingen Culemborgse vogels 1975 - juni 2002
Arjan Brenkman en Louis van Oort
2002 NVWC

Vogeltrek en klimaatverandering

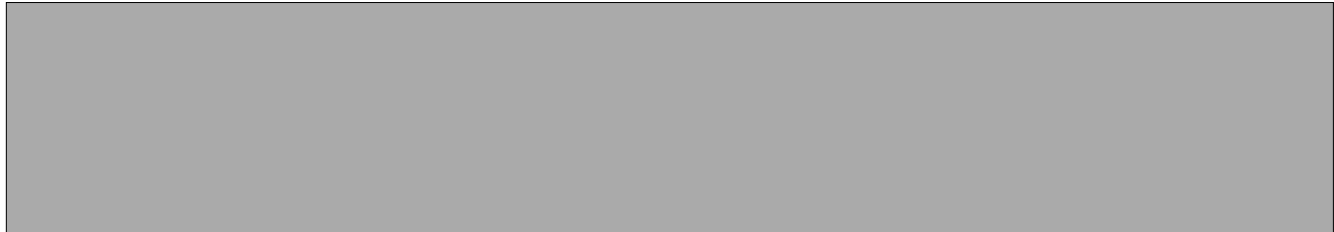
door Jandirk Kievit

Heb jij hem al? Dit is een veel gehoorde vraag in mijn omgeving. De vraag blijft een paar maanden het zelfde, maar het onderwerp verandert per week. Waar heb ik het over?

Ik heb het over de eerste waarneming van een vogelsoort, die uit het zuiden weer in Nederland aankomt. En het spel is: wie ziet hem het eerst. Het begint met de grutto. Deze prachtige steltloper arriveert eind februari in de Culemborgse Uiterwaarden. Daar doen ze zich te goed in de natte weilanden en oevers, om een beetje bij te komen van hun verre reis. 's Avonds gaan ze met z'n allen naar de slaappleaats, soms met honderden tegelijk. Vorige week ging het om de tjiftjaf. Prompt zat die luidkeels te zingen op de eerste warme lentedag. En nu gaat het om de eerste boerenzwaluw en de fitis. En daar bij geldt steeds, wie ziet hem het eerst vliegen. Soms worden er twee waarnemingen op dezelfde dag gedaan, maar dan

is het tijdstip doorslaggevend. Deze wedstrijd wordt onder vogelaars jaarlijks herhaald. Ook bij de NVWC doet men er volop aan mee. Op het programma 'Vroege Vogels' doen ze er elke week melding van, van Groningen tot aan Maastricht. En sinds kort worden al deze eerste waarnemingen, ook wel fenologische waarnemingen genoemd, wetenschappelijk geanalyseerd. En wat we al enige tijd vermoedden, werd wetenschappelijk aangetoond. Ons klimaat is aan het veranderen en de natuur reageert erop. Het wordt langzaam warmer, dus de eerste waarnemingen komen steeds vroeger. Dat heb ik zelf ook gemerkt. De gierzwaluw bijvoorbeeld kwam altijd rond Koninginnedag in Nederland aan. En zoals u weet, viert Nederland al zo'n dikke vijftig jaar deze feestdag op 30 april. En wat blijkt? De gierzwaluw komt de laatste jaren al ver voor deze datum aan in ons land. En dat geldt gemiddeld voor heel veel soorten. De gegevens die door NVWC'ers worden verzameld, draaien mee in allerlei onderzoeken. Zo krijgen we een goed beeld wat er buiten allemaal gebeurt. Wilt u zelf de voorjaarsvogels eens bewonderen? Dat kan op allerlei plekken in Culemborg. Voor steltlopers, eenden en ganzen kunt u het best de uiterwaarden bezoeken. Voor de zangvogels is de Plantage een leuke plek, maar ook de Regulieren. Omdat er op dit moment nog geen bladeren aan de bomen zitten, kunt u de zangvogels gemakkelijk met een verrekijker opsporen. Dat maakt de herkenning een stuk eenvoudiger. Eerste waarnemingen kunt u doorgeven op de website van de Natuur en Vogelwacht Culemborg op: www.nvwc.nl.

Zaterdag 22 april Vogelfietstocht

Onder leiding van Gerrit Jan Klop

Zeeland, de Oostvaardersplassen, het Leersumsche Veld of de Zouweboezem. Allemaal prachtige vogelplaatsen. Maar ook ons eigen Culemborg bevat voldoende mooie vogelplekken om een halve dag lekker te vogelen.

We gaan langs de Lek op zoek naar watervogels. In de Regulieren kijken naar steltlopers. En altijd een oogje omhoog voor overtrekkende roofvogels of bijvoorbeeld ooievaars.

Met de fiets vertrekken we om 9:00 uur vanaf de Ketelvink en zullen in rustig tempo in en rond Culemborg gaan fietsen. Om ongeveer 14:00 uur zijn we weer terug bij de Ketelvink. Neem dus wel wat eten en drinken mee voor onderweg.

Voor vragen: gjklop@gmail.com (Gerrit Jan)

Vertrek: 9:00 uur
Vanaf: Ketelvink, Middelkoopstraat 1a
Opgave: vooraf niet nodig

Maandag 8 mei op zoek naar VOORJAARSPADDENSTOELEN

Onder leiding van Albertine Jacobs

Verzamelen:

1. Bij de Ketelvink, Middelkoopstraat 1a om 19:00 uur
2. Op het parkeerterrein van het gemeentehuis op het landgoed Neerijnen

Bij paddenstoelen denkt iedereen aan de herfst. Het is ontegenzeggelijk waar dat in dat jaargetijde de meeste paddenstoelen te vinden zijn. Toch zijn er nog heel wat soorten die je in de herfst vergeefs zult zoeken. Deze soorten ontwikkelen hun vruchtlichamen in het voorjaar of de zomer.

Albertine weet veel van paddenstoelen en is erop gespist bijzondere soorten te ontdekken.

Vorig jaar vond zij op het landgoed Neerijnen enkele mooie voorjaarssoorten, waaronder de zeldzame voorjaarsbekerzwam. Het heeft echter geen zin om op pad te gaan als het al enige tijd te droog is voor paddenstoelen.

Vandaar het volgende voorstel van Albertine:

Bij twijfel over de omstandigheden haar tussen 17:00 en 18:30 uur thuis te bellen op haar nummer **0345-573533**.

De Culemborgers wordt verzocht om 19:00 uur bij de Ketelvink te zijn en eventuele lifters op te pikken. Om 19:30 uur treffen wij elkaar op het hierboven in deze convo genoemde parkeerterrein.

Vrijdag 19 mei Vogelexcursie

Mijn eerste deelname aan een excursie georganiseerd door de vogelwerkgroep van de NVWC was de Zouweboezem excursie van mei 2003. Het enthousiasme van Daniël Beuker die ons rondleidde was zo aanstekelijk dat ik nu een actief lid ben van deze werkgroep en nu voor het 2e jaar alweer iedereen mag uitnodigen om met me mee te gaan op deze traditie excursie.

In deze prachtige rietlanden gaan we roerdompen horen en blauwborsten zien. Rietzangers, kleine karakieten en snorren zullen ons de oren van het hoofd zingen. Vorig jaar zagen we vlak voor het kijkscherm zelfs een waterral met een donsjong.

Kortom veel zeldzaamheden in Culemborg zijn daar makkelijk en rustig te bewonderen.

Vertrek is om 19:00 uur vanaf de Ketelvink en verwacht niet voor het donker terug te zijn.

Geef je wel even bij mij op en geef daarbij aan of je over een auto kunt beschikken.
Voor vragen: gjklop@gmail.com (Gerrit Jan)

Vetrek: 19:00 uur
Vanaf: Ketelvink, middelkoopstraat 1a
Opgave: Gerrit Jan Klop (gjklop@gmail.com of 06-51148642)

Inventarisatie-excursies van de Plantenwerkgroep 2006 2e deel

Nadat we vorig jaar uitgebreid in de EVA-wijk hebben rondgestruind, gaan we in dit jaar de binnenstad en het industrieterrein op wilde planten onderzoeken. Het is heel goed mogelijk dat wij nieuwe soorten voor Culemborg zullen gaan aantreffen. Overall in het land duiken vooral op plekken waar veel menselijke activiteit is, allerlei nieuwe soorten op. Wij zijn natuurlijk erg benieuwd of dat ook bij ons het geval is.

Op de hierna volgende data zullen we telkens een ander gebied gaan bekijken. Belangstellenden zijn van harte welkom, ook als zij een lage dunk van hun florakennis zouden hebben. Immers kennis komt voort uit interesse!

Woensdag 31 mei

Eerste inventarisatie van de stadsmuren.
Verzamelen om 19:00 uur bij het postkantoor op 't Jach te Culemborg.

Donderdag 15 juni

Tweede inventarisatie van het industrieterrein.
Verzamelen om 19:00 uur met de fiets op het parkeerterrein vóór de Gamma.

Maandag 3 juli

Tweede inventarisatie van de stadsmuren. Verzamelen om 19:00 uur bij het postkantoor op 't Jach te Culemborg

Het zal opgefallen zijn dat we met ingang van dit jaar voor wat betreft de inventarisaties niet meer verzamelen bij de Ketelvink. Hier verzamelen bleek onpraktisch. Er werd te veel tijd verloren als we vandaar naar het te inventariseren gebied vertrokken. Vandaar telkens een verzamelpunt zo dicht mogelijk bij ons "jachtterrein". Voor de overige excursies blijft de Ketelvink ons verzamelpunt. Let dus steeds goed op de convo!

Leo van der Kooij

Zaterdag 3 juni een hele dag excursie door de Plantenwerkgroep

Onder leiding van Dick Kerkhof

De gebieden die wij gaan bezoeken, zijn klein maar fijn. Het zijn allemaal terreintjes met een rijke flora. Veel is eigendom van het Zuid-Hollands Landschap. Zij worden zorgvuldig beheerd om de botanische waarden in stand te houden.

Dick Kerkhof houdt de ontwikkelingen in de gaten en is dus vaak ter plekke aan het inventariseren. Als geen ander weet hij ons de mooiste plekjes te tonen.

We gaan met de auto vanaf de Ketelvink (clubhuis NVWC, Middelkoopstraat 1a).

Meeliften is mogelijk voor zover er plaats is.

Belangstellende NVWC'ers die (nog) geen lid zijn van de plantenwerkgroep zijn van harte welkom. Denk aan laarzen, drinken en een lunchpakket. Loupe, flora en/of goede plantengids (b.v. Blamey) en schrijfboekje zijn aanbevolen.

Verzamelen bij de Ketelvink om 9:00 uur. (per auto.)

Inlichtingen bij Leo van der Kooij

Tel. 0345-515450

Woensdag 14 juni Culemborgse Libellen

Door Kars Veling

Libellen spreken tot de verbeelding met hun schitterende vlucht. Vooral de grote glazenmakers lijken wel helikopters. Ze kunnen stilstaan in de lucht, achteruitvliegen, en zijn enorm wendbaar. Maar wat eten ze? Waar slapen ze? Hoe zoeken ze hun partner? Wat is een paringswiel? Hoe overwinteren ze? En: welke soorten komen er eigenlijk bij Culemborg voor en hoe herken ik ze?

Tijdens de introductieavond komen al deze aspecten van libellen aan de orde en nog veel meer. Een en ander wordt uitgelegd aan de hand van in Culemborg e.o. voorkomende soorten.

Aanvang: 20:00 uur

Locatie: Ketelvink, Middelkoopstraat 1a

Toegang: gratis

Variable waterjuffer. Foto: Kars Veling.

Zaterdag 17 juni Libellenexcursie

Excursieleiders: Rob van de Haterd, Kars Veling

Het Tichelterrein heeft een aantal plassen met goede waterkwaliteit, verschillende diepte en gevarieerde plantengroei. Bijgevolg herbergt het grote aantallen libellen van diverse soorten. Het is dus bij uitstek een plek om de dieren te leren kennen. Variabele waterjuffer, Watersnuffel, Lantaarntje, Grote roodoogjuffer en misschien wel de Plasrombout. Met een beetje geluk zien we ook de eerste heidelibellen en glazenmakers.

Informatie over introductieavond en excursie:

Kars Veling

(karsveling@planet.nl, 0345 531689)

Aanvang: 10:00 uur verzamelen bij de Ketelvink
Locatie: (start) Tichelterrein ca. 10:20 uur
Opgave: Vooraf niet nodig, kom wel op tijd
Toegang: gratis
Schoeisel: laarzen/bergschoenen
Meenemen: kijkertje

Mysterybird

door Arwen Altenburg

De mysterybird die Arwen deze keer getekend heeft, zal ze ongetwijfeld wel eens rond haar achtertuin hebben gezien; haar vader in elk geval. Het is een van de mooiste vogels van de Nederlandse avifauna; en zo te zien ook een van de lekkerste...

Oplossing vorige keer: *Koekoek*

Adressen

Contactadres:

Natuur-en Vogelwacht Culemborg
Clubhuis "De Ketelvink"
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
Postbankrek.: 83.31.858
KvK te Tiel: 40156764
e-mail: post@nwwc.nl
website: www.nwwc.nl

Bestuur:

Kars Velling (voorzitter)
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 16 89

Gonda Baard (secretaris)
Martinus Nijhoff 13
4103 WP Culemborg
Telefoon: 0345 - 52 13 94

Yme Jan Bosma (penningmeester)
Wilgenboom 51
4101 WK Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 30 08

Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 54 50

Daniël Beuker
Wilgeboom 13
4101 WJ Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 61 55

Mike van der Linden
Oostersingel 9
4101 AA Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 21 52

Margreet de Nie
Landzichtweg 14
4105 DP Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 67 69

Stellen van vragen aan het bestuur
kan door te bellen of te mailen naar:
bestuur@nwwc.nl

Lidmaatschap en Contributie:

Nieuwe leden en adreswijzigingen
kunnen worden doorgegeven via:
Toine van Laar
e-mail: lidwoorden@nwwc.nl of het
postadres van "De Ketelvink"

Betaling geschiedt per
toegezonden acceptgirokaart.
Lidmaatschap per gezin/adres €15,00
per jaar. Postlidmaatschap € 20,00 per
jaar. Opzegging minimaal een maand
voor het einde van het verenigingsjaar.

Coördinatoren:

Kampen, lezingen, dia-avonden en cursussen:
Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 54 50

Nestkastenwerkgroep:
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 01 35

Vogelwerkgroep incl. Nestkasten:
Ingrid Hille Ris Lambers
Eksterstraat 3
4105 WJ Culemborg
Telefoon: 0345 - 54 96 09

Plantenwerkgroep:
Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 54 50

Insectenwerkgroep:
Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 16 89

Knotwilgenwerkgroep:
Harry van de Warenburg
Grondzeilerweg 9
4105 HJ Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 43 58

Werkgroep Wintervoeding Vogels
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 01 35

Werkgroep Natuurfotografie:
Wim Kievit
Verdistraat 13
4102 CL Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 45 61

Begeleiding jeugdgroepen:
Gerdit Greve
Merelweg 20
4105 WZ Culemborg
Telefoon: 0345 53 40 00
Monica Noordhuis
Heimanslaan 867
4102 LN Culemborg
Telefoon: 0345 52 16 17

Contact-adressen:

Dierenambulance Vianen:
Jolande van der Klis
Postbus 390
4130 EJ Vianen
Alarmtelefoon: 06-51 11 12 90
e-mail: jolandevanderklis@hetnet.nl

Kinderboerderij "de Heuvel"
Peter Brosky
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 88 09

Steunpunt NME
Pauline Hoevenaars
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 97 41
(dinsdag en woensdag)
0345 - 47 77 91
maandag t/m donderdag
bezoek op afspraak
e-mail: nmeculemborg@wanadoo.nl

Diverse Natuurorganisaties:

Milieu:
Milieuklachten gemeente Culemborg
Telefoon: 0345 - 47 77 94
(tijdens kantooruren)
Na kantooruren politie
Telefoon: 0900 - 88 44

Klachten meldlijn gemeente Culemborg
Telefoon: 0345 - 47 79 59

*Milieuklachten en
informatiecentrum (MKIC)*
Telefoon: 026 - 359 99 99

Veldpolitie:
(Werkhoven)
Den Hartog: 0345 - 55 15 58
(Cothen)
Vrieling: 0345 - 56 16 75
(Zeist)
Meldkamer: 030 - 692 48 24

*Algemene Inspectiedienst
AID groendesk*
Telefoon: 030 - 669 26 40 of
030 - 669 26 63

Gemeentepolitie
Triosingel 34
4101 XC Culemborg
Telefoon: 0900 - 88 44

Vereniging Milieudefensie:
Postbus 19199
1000 GD Amsterdam

Milieudefensie Steunpunt Culemborg:
Fredrik van Eedenlaan 30
4103 WB Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 30 97
e-mail: milieudefensie.culemborg@planet.nl

*Milieuwerkgroep
Noordwest-Betuwe:*
Harry van de Warenburg
Grondzeilerweg 9
4105 HJ Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 43 58

*Werkgroep Milieu
Geldermsen:*
Henk ten Berge
Twee Morgen 8
4196 JT Tricht
Telefoon: 0345 - 57 39 74

Milieuwerkgroep Buren:
Goof den Hartog
Kloosterlaan 15
4111 LG Zoelmond
Telefoon: 0345 - 50 20 61

Informatie:

Clubhuis:
"De Ketelvink" voormalig
"Ketelhuis" op Terweijde.

Bibliotheek:
Boeken/verslagen/tijdschriften in
"De Ketelvink". Informatie en uitleen
woensdagmorgen of op afspraak
Telefoon: 0345 - 52 13 94

Het Vogeljaar:
Jaarabonnement door overschrijving
van €12,55 op girorekening van de
N.V.W.C., ondervermelding van
"Het Vogeljaar"

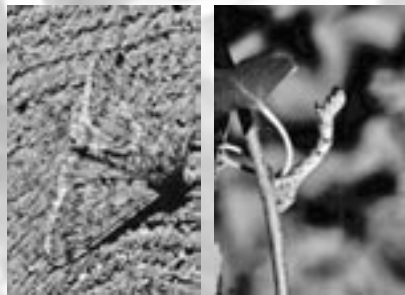
Verbandtas en -trommel:
Voor alle activiteiten is er een
verbandtas en -trommel aanwezig in
"De Ketelvink". Aanvullingen z.s.m.
na gebruik doorgeven aan de
beheerder:
Ellen Geleedst
Dorpstraat 24
4111 KS Zoelmond
Telefoon: 0345 - 52 19 53

Inleveren vogelwaarnemingen:
e-mail: waarnemingen@nwwc.nl
Invulformulier te vinden op www.
nwwc.nl of via de speciale bak in
"De Ketelvink"

Vogelopvang:
Alle "wilde" zoogdieren en vogels,
die hulpbehoevend zijn kunnen, na
overleg, gebracht worden naar:
(tijdens kantooruren)
Kinderboerderij "de Heuvel"
Jan Kaper
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
Telefoon: 06 - 51 57 23 05

(na kantooruren)
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 01 35

Postadres redactie Hak-al:
Cocky de Groot
Valeriaan 49
4102 VG Culemborg
telefoon: 0345-533860
e-mail: redactie@nwwc.nl

Indien deze Hak-al onbezorgbaar,
graag retour aan:

N.V.W.C.
Middelcoopstraat 1A
4102 CE Culemborg

AGENDA

april	1	zaterdag	9:30	Green Rangers
	10	maandag	20:00	Bestuursvergadering
	19	woensdag	19:00	Inventarisatie/excursie (rondom het station)
	21	vrijdag	20:00	Lezing: De kop van Overijssel, verrassend natuurlijk
	22	zaterdag	9:30	Green Rangers
mei	24	maandag	20:00	Kernledenavond
	8	maandag	20:00	Bestuursvergadering
	12	vrijdag	20:00	Start Big Day
	13	zaterdag		Green Rangers
	16	dinsdag	19:00	Inventarisatie/excursie (industrieterrein)
	19	vrijdag		Vogelwandeling Zouweboezem
juni	20	zaterdag	9:30	Green Rangers
	22	maandag		Deadline Hak-al nr: 2
	2	vrijdag		Planten- en insectenwandeling naar Diefdijk
	10	zaterdag	9:30	Green Rangers
	12	maandag	20:00	Bestuursvergadering
	14	woensdag	20:00	Libellen herkennen
	15	donderdag		Plantenwandeling
	17	zaterdag		Libellenexcursie
juli	24	zaterdag	9:30	Green Rangers
	3	maandag		Plantenwandeling
augustus	10	maandag	20:00	Bestuursvergadering
	15	dinsdag		Plantenwandeling
	26	zaterdag	9:30	Green Rangers
	21	maandag		Deadline convo
	30	woensdag	20:00	Sprinkhanen herkennen

22 mei deadline kopij *Hak-al*

Kijk voor het laatste nieuws op www.nwvc.nl